

Høringsnotat - forslag til lov om justering av karbonpris ved import av varer til EØS (CBAM-lov)

Innhold

1	Hovedinnholdet i høringsnotatet.....	4
2	Bakgrunnen for lovforslaget	5
3	CBAM-forordningen.....	6
3.1	Overordnet om CBAM-forordningen	6
3.2	Forholdet til EUs klimakvotesystem.....	7
3.3	Virkeområde	8
3.3.1	Geografisk virkeområde.....	8
3.3.2	Vareomfang.....	8
3.3.3	Aktører som omfattes.....	9
3.4	Forpliktelser ved import av CBAM-varer.....	10
3.4.1	Krav til autorisasjon som CBAM-deklarant	10
3.4.2	Plikt til å levere CBAM-erklæring.....	12
3.4.3	Krav til oppgjør av CBAM-forpliktelsen.....	12
3.4.4	Kvartalsvis plikt til CBAM-sertifikater på konto	13
3.4.5	Krav til beregning av utslipp fra importerte CBAM-varer	13
3.4.6	Krav til verifikasjon av utslipp fra produksjonen av CBAM-varer	14
3.5	Behandling av CBAM-sertifikater	14
3.5.1	Reduksjon for karbonpris betalt i tredjeland.....	14
3.5.2	Kjøp og tilbakekjøp av CBAM-sertifikater	15
3.5.3	Automatisk annullering av sertifikater.....	16
3.6	Myndighetsfordelingen ved forvaltning av CBAM.....	16
3.6.1	Kommisjonens særlige forvaltnings- og tilsynsrolle	17
3.6.2	Ansvarlige myndigheters kontroll og håndheving av regelverket	19
3.6.3	Tollmyndighetenes oppgaver	22
3.7	Krav til verifikatører og akkrediteringsorgan	22
3.8	Forventede underliggende rettsakter.....	23
4	Gjeldende rett som påvirkes av eller ses i sammenheng med CBAM.....	25
4.1	Regelverk for tildeling av vederlagsfrie klimakvoter	25

4.2	Vareførselslovgivningen	26
5	Rettstilstanden i Norden.....	28
5.1	Svensk rett.....	28
5.2	Dansk rett	28
5.3	Finsk rett	29
6	Innlemmelse i EØS-avtalen	30
6.1	Overordnet om innlemmelse av CBAM i EØS-avtalen.....	30
6.2	Behov for tilpasninger til CBAM-forordningen	30
6.2.1	Opprettholdelse av to-pilarstrukturen i EØS-avtalen.....	30
6.2.2	Henvisninger til EUs tollunion	31
6.2.3	Avtaler med tredjeland.....	31
6.2.4	Geografisk virkeområde.....	32
7	Forholdet til WTO-retten	32
8	Om forslaget til CBAM-lov	33
8.1	Behov for en CBAM-lov	33
8.2	Virkeområde	33
8.3	Gjennomføring av CBAM-forordningen	34
8.4	Hjemmel til å gjennomføre underliggende rettsakter	35
8.5	Hjemmel til å gi supplerende nasjonale regler.....	35
8.6	Forholdet til forvaltningsloven	36
8.7	Hjemmel til å fastsette ansvarlig myndighet.....	36
8.8	Tilsyn, håndheving og sanksjonering	37
8.8.1	Overordnet om kontroll med forpliktelser etter CBAM	37
8.8.2	Tilsyn	37
8.8.3	Opplysningsplikt.....	39
8.8.4	Pålegg om retting	40
8.8.5	Tvangsmulkt	41
8.8.6	Overtredelsesgebyr	42
8.9	Innkreving av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr	43
8.10	Ikrafttredelse	43
9	Særlig om regulering av tollrelaterte forhold.....	44
9.1	Import av CBAM-varer.....	44
9.2	Innenlands og utenlands bearbeiding.....	44

9.3	Indirekte tollrepresentant	44
9.4	Ikke-preferensielle opprinnelsesregler	45
9.5	CN-koder.....	45
9.6	EORI-nummer.....	45
9.7	Pliktsubjekt for import av elektrisitet	45
9.8	Kontrollhemler.....	45
10	Økonomiske og administrative konsekvenser	46
10.1	Konsekvenser for utslipp, produksjon og makroøkonomi	46
10.2	Myndighetene	47
10.2.1	Miljødirektoratet	47
10.2.2	Skatteetaten	48
10.2.3	Tolletaten	48
10.2.4	Norsk akkreditering	49
10.3	Berørte aktører	49
10.3.1	CBAM-deklaranter	49
10.3.2	Sluttbruker.....	52
10.3.3	Verifikatører.....	52
10.4	Bedrifter i EUs klimakvotesystem	52
	Lovforslag	54
	Vedlegg I.....	57
	Volum	57
	Utslipp.....	58
	Pris på CBAM-sertifikater og valutakurs	59
	Karbonpris betalt i tredjeland.....	61
	Andel av utslipp som er oppgjørspårlige	62

1 Hovedinnholdet i høringsnotatet

I dette høringsnotatet foreslås det en ny lov om justering av karbonpris ved import av varer til EØS (CBAM-loven). Lovforslaget har som formål å gjennomføre forordning (EU) 2023/956 om opprettelse av en karbongrensejusteringsmekanisme (heretter CBAM-forordningen) i norsk rett. Lovforslaget skal samtidig etablere nødvendige hjemler for forvaltning av forordningen i forskrift, samt gjennomføre forventede underliggende rettsakter i forskrift, når disse innlemmes i EØS-avtalen.

Den 29. september i år vedtok Rådet endringer i CBAM-forordningen med endringsforordning (EU) 2025/2083 om forenklinger og styrking av CBAM-forordningen (heretter endringsforordning om forenklinger), se omtale i kapittel 2. Høringsnotatet vil også gjøre rede for hvordan departementet planlegger å gjennomføre disse endringene i norsk rett.

Målet med CBAM-regelverket¹ (heretter CBAM) er å motvirke karbonlekkasje fra EØS-området. Karbonlekkasje er en betegnelse på at bedrifter, investeringer, aktivitet eller utslipp flyttes til land, eller erstattes av produkter fra bedrifter i land, som har mindre ambisiøs klimapolitikk og lavere prising av klimagassutslipp. CBAM skal samtidig motivere land utenfor EØS til å kutte sine utslipp, og innebærer at det settes en pris på utslipp fra visse varer produsert i tredjeland når de importeres til EØS. Prisen tilsvarer kvoteprisen i EUs klimakvotesystem (EU ETS) som produsenter i EØS-området må betale for utslipp fra produksjonen av tilsvarende varer.

CBAM omfatter varer fra sektorene sement, elektrisitet, gjødsel, jern og stål, aluminium og hydrogen. Aktører som importerer CBAM-varer over en samlet terskelverdi må søke om autorisasjon som CBAM-deklarant hos ansvarlig myndighet for å kunne importere varene. Aktørene får deretter plikt til å levere CBAM-sertifikater som tilsvarer utslippene fra produksjonen av disse varene i tredjeland.

Innføringen av CBAM i Norge får både økonomiske og administrative konsekvenser. CBAM-deklaranten må sette av ressurser til å følge regelverket og betale for utslipp knyttet til CBAM-varer. Innføringen vil også medføre økt ressursbruk for Miljødirektoratet, Skatteetaten og Tolletaten, blant annet til å bygge kompetanse, utvikle systemer og forvalte ordningen.

CBAM-forordningen er en av flere rettsakter som forutsetter en endring i vareførselsregelverket for å regulere den norske varianten av EUs EORI-nummer². Finansdepartementet vil sende endringer i vareførselsregelverket på høring når løsningen er

¹ CBAM-regelverket er en fellesbetegnelse på CBAM-forordningen (EU) 2023/956, og endrings- og underliggende rettsakter som er vedtatt på tidspunktet høringsnotatet publiseres, som er (EU) 2025/486, (EU) 2024/3210 og (EU) 2025/2083.

² EORI-nummer (eller Economic Operator Registration and Identification number) er et unikt identifikasjonsnummer som brukes av tollmyndighetene i EU for å identifisere økonomiske aktørers import og eksport til og fra EU.

klar. Det samme gjelder eventuelle andre nødvendige endringer i vareførselsregelverket som følge av innføringen av CBAM i Norge.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

CBAM-forordningen ble vedtatt i EU 10. mai 2023 og høsten 2024 besluttet regjeringen at det skal jobbes for at CBAM-forordningen innføres i Norge. CBAM er et nytt virkemiddel i skjæringspunktet mellom klimapolitikk, nærings- og konkurransepolitikk og handelspolitikk. Fordi det i dag ikke er tilstrekkelig lovhjemmel til å gjennomføre CBAM i norsk rett, foreslår departementet en ny lov.

CBAM er del av en større pakke med klimaregelverk under EUs grønne giv (Klar for 55-pakken) som skal bidra til å oppfylle EUs mål om 55 pst. utslippskutt innen 2030 sammenlignet med 1990. CBAM skal gradvis erstatte vederlagsfri tildeling av klimakvoter til industri som virkemiddel for å motvirke karbonlekkasje, se omtale i kapittel 3.2.

Den 26. februar 2025 publiserte Kommisjonen «Omnibus-I»-pakken. Pakken består av flere forslag med mål om å redusere den totale administrative byrden for virksomheter. «Omnibus I»-pakken inkluderer forslag til endringer i flere regelverk, herunder CBAM-forordningen. Endringsforordningen om forenklinger ble vedtatt av Rådet 29. september i år, publisert i EU-tidende 17. oktober og trådte i kraft 20. oktober.³ Endringsforordningen om forenklinger inneholder blant annet tiltak for bedre etterlevelse og tiltak for å effektivisere CBAM gjennom forenklet rapportering. Blant endringene er et unntak for aktører som importerer mindre enn 50 tonn CBAM-varer per år (med unntak for elektrisitet og hydrogen).

I tillegg skal det publiseres et revisjonsforslag av CBAM i fjerde kvartal 2025. Det ventes at det her foreslås å utvide CBAM til å omfatte enkelte nedstrømsprodukter, ytterligere tiltak for å håndtere omgåelse av regelverket, og løsning for produsenter av CBAM-varer som i hovedsak eksporterer CBAM-varer ut av EØS-området.

Regjeringen har som mål å innføre CBAM i Norge fra 2027. Dette inkluderer endringsforordningen om forenklinger. Reglene om søknad og tildeling av status som autorisert CBAM-deklarant skal etter planen gjelde fra et tidligere tidspunkt slik at det vil bli mulig å bli autorisert før 2027.

EØS/EFTA-landene er i dialog med EU-kommisjonen (heretter Kommisjonen) om nødvendige avklaringer og tilpasninger før innlemmelse av CBAM i EØS-avtalen. På tidspunktet for utsendelse av høringsnotatet foreligger det ikke noe vedtak i EØS-komiteen om innlemmelse av CBAM-forordningen i EØS-avtalen. For informasjonshensyn vedlegges utkast til oversettelse av CBAM-forordningen til norsk slik den gjelder i EU.

³ Forordning (EU) 2025/2083 om forenkling og styrking av karbongrensejusteringsmekanismen.

Innlemmelse av CBAM-forordningen i EØS-avtalen krever vedtakelse av ny lov og forutsetter derfor samtykke fra Stortinget. Lovforslaget vil derfor fremmes i en Prop. LS til Stortinget.

3 CBAM-forordningen

Nedenfor følger en beskrivelse av CBAM-forordningen. Vesentlige endringer i endringsforordningen om forenklinger er også omtalt. Det gis også en kort beskrivelse av forholdet mellom CBAM og EUs klimakvotesystem i kapittel 3.2.

3.1 Overordnet om CBAM-forordningen

CBAM-forordningen pålegger den som importerer nærmere definerte varegrupper innen sement, elektrisitet, gjødsel, jern og stål, aluminium og hydrogen over en viss verdi å søke om autorisasjon som CBAM-deklarant hos ansvarlige myndigheter i medlemsstatene. Dette for å kunne importere disse varene til EØS-området. CBAM-forordningen pålegger deretter CBAM-deklaranten å levere en årlig CBAM-erklæring som redegjør for importerte mengder CBAM-varer og tilhørende utslipp fra produksjonen i tredjeland. CBAM-deklaranten må levere inn et antall CBAM-sertifikater som tilsvarer utslippene i tredjeland. Ett CBAM-sertifikat tilsvarer ett tonn CO₂ og prisen fastsettes løpende i tråd med kvoteprisen i EUs klimakvotesystem (EU ETS). Dersom CBAM-deklaranten i sin årlige erklæring kan godtgjøre at det er betalt en karbonpris for utslippene i tredjeland, kan dette komme til fradrag i CBAM-forpliktelsen. Hensikten er at det betales samme pris for utslipp fra CBAM-varer produsert utenfor EØS, som for varer som er produsert i EØS, og som er omfattet av EUs klimakvotesystem.

Plikten til å levere inn CBAM-sertifikater vil fra 2026 justeres for tildeling av vederlagsfrie kvoter i EØS. Samtidig starter utfasingen av vederlagsfrie kvoter for produksjon av CBAM-varer i 2026. Se nærmere omtale av forholdet til vederlagsfri tildeling av kvoter under kapittel 3.2. I 2034 vil utfasingen være ferdigstilt, og CBAM-deklaranter må gjøre opp for alle utslippene til de importerte varene etter CBAM.

For å forvalte ordningen, skal Kommisjonen etablere et CBAM-register. Søknader om autorisasjon som CBAM-deklarant skal sendes via dette registeret. Informasjonen i registeret skal gjøres tilgjengelig for tollmyndigheter og ansvarlige myndigheter. CBAM-registeret består av kontoer for CBAM-deklaranter, et frivillig register over produsenter og anlegg i tredjeland som produserer CBAM-varer, og en informasjons- og saksbehandlingsplattform mellom Kommisjonen, medlemsstatene og CBAM-deklaranter.

CBAM-sertifikater er ikke fritt omsettelige. De kan utelukkende handles mellom CBAM-deklaranter og medlemsstatene via en sentral salgsplattform forvaltet av Kommisjonen.

CBAM-forordningen gjelder ved import av varer til EUs tollområde, og det er i forordningen henvisninger til EUs tollregelverk (UCC-regelverket⁴, heretter UCC). En import foreligger

⁴ Forordning (EU) 952/2013 om EUs tollunion (the Union Customs Code)

når en CBAM-vare underlegges tollprosedyren «release for free circulation» (overgang til fri disponering) under UCC artikkel 201. Det vil være behov for tilpasninger til CBAM-rettsaktene som følge av at Norge ikke er en del av EUs tollunion, se kapittel 6.2.

Kommisjonen har en sentral tilsynsrolle i forordningen, og har det primære ansvaret for gjennomgangen av de årlige CBAM-erklæringene fra CBAM-dekklaratene i EU. CBAM-registeret vil være hovedkanalen for henvendelser til ansvarlige myndigheter og Kommisjonen. Ansvarlige myndigheter i medlemsstatene forvalter regelverket overfor sine CBAM-deklaranter, og skal ilegge overtredelsesgebyr ved manglende oppfyllelse av CBAM-forpliktelsene eller ved ulovlig import av CBAM-varer uten nødvendig autorisasjon som CBAM-deklarat.

Kommisjonen forvalter en egen del av CBAM-registeret forbeholdt anlegg i tredjeland som produserer CBAM-varer. Slike anlegg kan frivillig registrere seg med tilhørende verifiserte utslippsdata i CBAM-registeret.

3.2 Forholdet til EUs klimakvotesystem

Norge deltar i EUs klimakvotesystem gjennom EØS-avtalen, og har gjennomført de tilhørende EØS-rettslige forpliktelsene i norsk rett gjennom klimakvoteloven og klimakvoteforskriften.

Klimakvotesystemet omfatter utslipp fra industri, energiforsyning, petroleumssektoren, luftfart og maritim transport som har et eget kvotemarked (ETS1) og utslipp fra sektorene bygg, veitrafikk og andre sektorer som har et eget kvotemarked (ETS2). CBAM-regelverket har utelukkende berøringspunkter med sektorene industri og energiforsyning som er omfattet av reglene for ETS1 i klimakvotedirektivet.

Hovedprinsippet i EUs klimakvotesystem er at det settes et tak for de samlede lovlige utslippene i EU ved at et visst antall klimakvoter er tilgjengelige i kvotemarkedet. Antall kvoter reduseres over tid i tråd med EUs klimapolitikk. På denne måten legges det begrensninger på utslipp fra disse sektorene. Formålet med EUs klimakvotesystem er å skape insentiver til å redusere utslipp fra aktivitetene som er omfattet av kvotesystemet, slik at de samlede europeiske klimagassutslippene i kvotepliktig sektor reduseres.

Kvotene i kvotesystemet må gjøres tilgjengelig for aktørene. Kvoter kan kjøpes fra en felleseuropeisk auksjonsplattform eller direkte fra private aktører i kvotemarkedet. For å forhindre karbonlekkasje gis det under klimakvotesystemet også vederlagsfri tildeling av kvoter til anlegg innen industri. Dette er anlegg som blant annet produserer varer fra CBAM-sektorene sement, gjødsel, jern og stål, aluminium og hydrogen. Tildelingen av vederlagsfrie kvoter skal sikre at varer underlagt klimakvotesystemet forblir konkurransedyktige sammenlignet med varer produsert i tredjeland. Vederlagsfrie kvoter for produksjon i EØS-området av de varegruppene som omfattes av CBAM skal gradvis fases ut i løpet av perioden 2026 til 2034. Dette skal gjøres i tråd med en CBAM-faktor som er fastsatt i kvoteregelverket. EU har lagt til grunn at innføring av en plikt til å innlevere CBAM-

sertifikater uten at vederlagsfri tildeling av kvoter fases ut, vil innebære dobbel virkemiddelbruk i strid med WTO-regelverket.

CBAM-forordningen speiler også en del regler fra EUs klimavoteregulering.

3.3 Virkeområde

3.3.1 Geografisk virkeområde

CBAM-forordningens virkeområde fremgår av artikkel 2. Forordningen gjelder når nærmere angitte varer (heretter CBAM-varer) med opprinnelse i tredjeland importeres til EUs tollområde, jf. definisjonen av import i artikkel 3 nr. 4. Forordningen gjelder også for CBAM-varer med opprinnelse i tredjeland som blir bragt til kunstige øyer eller innretninger og anlegg i en medlemsstats økonomiske sone eller kontinentalsokkel, når denne er tilstøtende EUs tollområde.

For å avgjøre om en vare har opprinnelse i et tredjeland, brukes reglene om ikke-preferensiell opprinnelse i UCC-regelverket. En vare har opprinnelse i et land eller territorium dersom den er fullt fremstilt der. Hvis produksjonen har involvert flere land, får varen opprinnelse i det landet eller territoriet hvor den siste vesentlige og økonomisk begrunnede bearbeidningen har skjedd.

CBAM-forordningen gjelder ikke for varer med opprinnelse i tredjeland og territorier som er oppført i vedlegg III pkt. 1. Dette inkluderer EFTA-landene (Island, Liechtenstein, Norge og Sveits) samt enkelte europeiske territorier som ikke er en del av EUs tollunion; Büsingen, Helgoland, Livigno, Ceuta og Melilla.

For at et tredjeland eller territorium skal bli oppført i vedlegg III pkt. 1, må to vilkår være oppfylt. Landet må enten være direkte tilknyttet EUs klimavotesystem (EU ETS), eller ha et nasjonalt eller regionalt system som er koblet (linket) til dette klimavotesystemet. I tillegg må karbonprisen faktisk være innkrevd for utslippene som omfattes av CBAM-forordningen, uten rabatter eller fratrekk.

Det er også et unntak fra CBAM-forordningen for import av elektrisitet fra enkelte tredjeland og territorier som fremgår av pkt. 2 i vedlegg III. Det er flere vilkår som må være oppfylt for at dette unntaket skal komme til anvendelse, se artikkel 2 nr. 7.

3.3.2 Vareomfang

CBAM-forordningen omfatter import av varer innen seks varegrupper: sement, elektrisitet, gjødsel, jern og stål, aluminium og hydrogen. Om en vare omfattes, avgjøres utfra dens CN-kode – EUs system for klassifisering av varer i tolltariffen.⁵ CN-koden brukes ved inn- og utførsel av varer i EU.

En import foreligger når en CBAM-vare underlegges tollprosedyren «release for free circulation» under UCC, jf. CBAM-forordningen artikkel 3 nr. 4. Dette innebærer at varen

⁵ CN-kodene (combined nomenclature) følger av forordning (EU) 2658/87.

kan disponeres fritt i EUs tollområde noe som betyr at varen tas i bruk eller ved at varen omsettes.

I tillegg gjelder CBAM-forordningen for import av bearbeidede produkter som er fremstilt av CBAM-varer etter å ha vært underlagt tollprosedyren «inward processing» i EU. Dette dekker tilfeller hvor CBAM-varer (f.eks. aluminium) er blitt bearbeidet videre til et produkt som ikke omfattes av CBAM (f.eks. en bildør), og hvor bruk av tollprosedyren «inward processing» innebærer at det bl.a. ikke beregnes innførselsavgifter. Dersom det bearbeidede produktet eksporteres til tredjeland etter å ha vært underlagt tollprosedyren «inward processing» i EU, vil varen ikke ilegges krav etter CBAM. CBAM gjelder derimot hvis slike bearbeidede produkter eksporteres og senere returneres til EU for import, jf. bestemmelsen om «returned goods» i artikkel 205 i UCC.

Dersom en returnert vare anses som en EU-vare ved eksport fra EU (jf. artikkel 5 nr. 24 og 25 i UCC), ilegges ikke forpliktelsen til å betale for utslippene fra produksjon av varen (jf. artikkel 203 i UCC). CBAM-deklaranten må likevel rapportere på disse varene i den årlig innsendte CBAM-erklæringene.

Dersom varen som importeres har en egenverdi under 150 euro, eller varen skal flyttes eller brukes til militære formål, kommer ikke CBAM-forordningen til anvendelse. I endringsforordningen om forenklinger fjernes førstnevnte unntak for alle CBAM-varer, og erstattes med en minimumsgrense som i utgangspunktet er satt til minst 50 tonn årlig av CBAM-varene fra sektorene sement, gjødsel, jern og stål og aluminium, se kapittel 3.3.3.

3.3.3 Aktører som omfattes

En importør er i forordningen artikkel 3 nr. 15 definert som den som leverer en tolldeklarasjon for tollprosedyren «release for free circulation» i eget navn og på egne vegne⁶. Importører må godkjennes som CBAM-deklarant for å kunne innføre CBAM-varer, jf. artikkel 4 (se kapittel 3.4.1).

En importør kan også utpeke en indirekte tollrepresentant i henhold til UCC artikkel 18 til å være CBAM-deklarant, jf. CBAM-forordningen artikkel 5 nr. 1. I så fall er det den indirekte tollrepresentanten som må godkjennes som CBAM-deklarant og som er pliktsubjektet etter forordningen. En importør som ikke er etablert i en medlemsstat må benytte en indirekte tollrepresentant som er godkjent som CBAM-deklarant, jf. artikkel 5 nr. 2.

En CBAM-deklarant vil følges opp administrativt av ansvarlig myndighet i det landet hvor deklaranten er etablert. For fysiske personer er dette landet hvor personen har fast bosted, mens for juridiske personer er dette landet hvor den juridiske personen er etablert, har hovedsete eller fast forretningssted.

⁶ I endringsforordningen (EU) 2025/2083 om forenklinger av CBAM-forordningen er definisjonen av «importør» utvidet til også å omfatte en person som leverer et dokument kalt «bill of discharge» i henhold til EUs tollregelverk.

CBAM-forordningen gjelder også for CBAM-varer med opprinnelse i tredjeland som blir brakt til kunstige øyer eller innretninger og anlegg i en medlemsstats økonomiske sone eller kontinentalsokkel, når denne er tilstøtende EUs tollområde. Kommisjonen skal vedta en underliggende rettsakt med særlige bestemmelser for hvordan CBAM-forordningen kommer til anvendelse i disse områdene. Kommisjonen publiserte i juli 2025 et utkast til denne forordningen der definisjonen av import og importør blir presisert og utvidet i visse situasjoner.⁷

Endringsforordningen om forenklinger innskrenker hvilke aktører som omfattes av CBAM-forordningen. Det foreslås at CBAM-forordningen bare skal gjelde for aktører som samlet sett importerer mer enn en nærmere angitt mengde CBAM-varer per år. Regelen gjelder for varene sement, jern og stål, aluminium og gjødsel, mens import av hydrogen og elektrisitet vil være omfattet uavhengig av mengde.

Mengden – eller terskelen – skal fastsettes årlig slik at forordningen omfatter minst 99 pst. av utslippene fra CBAM-varer som importeres til EU. I april hvert år skal Kommisjonen vurdere om terskelen skal heves eller senkes fra 1. januar, basert på importdata for de foregående tolv månedene. Dette skal beregnes etter formelen i vedlegg VII pkt. 2.

I utgangspunktet er mengden satt til 50 tonn netto masse, jf. artikkel 2a, jf. vedlegg VII pkt. 1. Bakgrunnen for forslaget er at mange aktører importerer små mengder CBAM-varer, som utgjør en svært liten andel av utslippene som omfattes av forordningen. Forslaget er ment å redusere den administrative byrden for disse, uten å gå på bekostning av ordningens overordnede formål.

3.4 Forpliktelser ved import av CBAM-varer

3.4.1 Krav til autorisasjon som CBAM-deklarant

I artikkel 4 i CBAM-forordningen fremgår det at CBAM-varer bare kan importeres av en autorisert CBAM-deklarant. Forordningen artikkel 5 og 17 har regler om søknad om autorisasjon og tildeling av status som autorisert CBAM-deklarant. Den underliggende rettsakten om vilkår og prosedyrer vedrørende status som autorisert CBAM-deklarant gir supplerende bestemmelser.⁸

Søknaden om autorisasjon skal sendes elektronisk i CBAM-registeret. Den skal inneholde sentrale opplysninger om selskapet og dets virksomhet, og hvor mye av de ulike varene søkeren har planlagt å importere i inneværende og påfølgende år.

Kriteriene for tildeling av autorisasjon er blant annet at virksomheten har EORI-nummer, er etablert i det landet hvor søknaden er inngitt, har finansiell og operasjonell kapasitet til å overholde CBAM-forpliktelsene og ikke har vært involvert i alvorlige overtredelser av toll-, skatte-, markedsmisbruksregelverk eller CBAM-regelverket.

⁷ [Carbon emissions pricing for goods entering the exclusive economic zone of Member States – detailed rules](#)

⁸ Forordning (EU) 2025/486 om vilkår og prosedyrer for å bli autorisert CBAM-deklarant.

Der overføringskapasitet for import av elektrisitet tildeles gjennom eksplisitt kapasitetsallokering (eksplisitt auksjon), gjelder det unntak fra søknadsprosedyren, jf. CBAM-forordningen artikkel 5 nr. 4. Den som gjennom eksplisitt kapasitetsallokering har fått tildelt kapasitet for import og den som nominerer denne kapasiteten for import, skal anses som autoriserte CBAM-deklaranter i den medlemsstaten der deklarerer import av elektrisitet i tolldeklarasjonen er utført. En søker som ikke har vært etablert de to siste regnskapsårene før søknaden ble fremmet, skal stille en bankgaranti i form av en ubetinget påkravsgaranti de to første årene som CBAM-deklarant, jf. artikkel 17 nr. 4 og 5. Størrelsen på garantien fastsettes av ansvarlig myndighet til et beløp som beregnes av samlet verdi av antall CBAM-sertifikater deklaranten skal levere, jf. artikkel 22.

CBAM-registeret skal brukes som kommunikasjonskanal mellom CBAM-deklarant og ansvarlige myndigheter for de mest sentrale saksbehandlingstrinnene. Søknaden og avgjørelsen av søknaden (både godkjennelse og avslag) registreres i CBAM-registeret. Avgjørelsen får virkning fra det tidspunkt hvor den ansvarlige myndigheten har registrert avgjørelsen i CBAM-registeret, og søkeren er informert om denne. Dersom det kreves registrering av en bankgaranti, får avgjørelsen virkning fra tidspunktet for registreringen av denne.

Når en søker er godkjent oppretter Kommisjonen automatisk en konto i CBAM-registeret, jf. artikkel 16 nr. 3, med informasjon om CBAM-deklarantens navn, kontaktinformasjon, EORI-nummer, og informasjon om kjøp, tilbakekjøp og oppgjør av CBAM-sertifikater, se artikkel 14 nr. 2.

Etter CBAM-forordningen artikkel 17 nr. 1 skal ansvarlig myndighet konsultere Kommisjonen og andre lands ansvarlige myndigheter ved behandlingen av søknader om autorisasjon. I endringsrettsakten om forenklinger vil ansvarlig myndighet ha anledning til å foreta slik konsultasjon, men det vil ikke være en plikt.

Ansvarlig myndighet skal etter den underliggende rettsakten om vilkår og prosedyrer vedrørende status som autorisert CBAM-deklarant artikkel 18, regelmessig vurdere om autoriserte CBAM-deklaranter oppfyller vilkårene for autorisasjon etter CBAM-forordningen artikkel 17 nr. 2 og 6. Dersom ansvarlig myndighet konkluderer med at det må gjøres endringer av statusen til den godkjente CBAM-deklaranten, skal den etter artikkel 19 varsle CBAM-deklaranten om vurderingen og gi mulighet til å uttale seg innen 30 kalenderdager. Ansvarlig myndighet skal iverksette tilbakekallingsprosedyren i samsvar med artikkel 22 dersom den under hensyn til innspill fra CBAM-deklaranten, konkluderer med at vilkårene for autorisasjon ikke lenger er oppfylt, se nærmere om tilbakekall i kapittel 3.6.2.

3.4.2 Plikt til å levere CBAM-erklæring

CBAM-deklaranten skal innen 31. mai⁹ hvert år levere en CBAM-erklæring for det foregående kalenderåret, jf. artikkel 6.

Erklæringen skal leveres i CBAM-registeret. Formålet med CBAM-erklæringen er å dokumentere at CBAM-deklaranten har oppfylt plikten til å levere sertifikater som svarer til utslippene fra varene som er importert.

Kravene til hvilke opplysninger CBAM-erklæringen skal inneholde, fremgår av artikkel 6. Erklæringen skal inneholde opplysninger om samlet mengde CBAM-varer importert, utslippene fra produksjonen av CBAM-varene som er importert (se kapittel 3.4.5), dokumentasjon på betalt karbonpris i tredjeland (se kapittel 3.5.1), antall CBAM-sertifikater som skal leveres og kopi av verifikasjonsrapport utstedt av en akkreditert verifikatør.

3.4.3 Krav til oppgjør av CBAM-forpliktelsen

Som en del av innleveringen av CBAM-erklæring skal CBAM-deklaranten levere inn CBAM-sertifikater i CBAM-registeret. Dette er den mest sentrale forpliktelsen i CBAM-forordningen. Sertifikatene skal svare til utslippene fra produksjonen av CBAM-varene som CBAM-deklaranten har importert, fratrasket allerede betalt karbonpris i tredjelandet ved produksjon av varen, jf. artikkel 22. CBAM-sertifikater kjøpes hos den relevante medlemsstat. Se kapittel 3.5.2 om kjøp og tilbakekjøp av CBAM-sertifikater.

CBAM-sertifikatene skal leveres inn senest 31. mai hvert år, for varene som ble importert i løpet av det forrige kalenderåret. I endringsforordningen om forenklinger er fristen 30. september hvert år. Sertifikatene leveres inn ved at de er tilgjengelige på CBAM-deklarantens konto i CBAM-registeret.

Forpliktelsen til å levere CBAM-sertifikater til oppgjør vil bli faset gradvis inn frem til 2034, jf. artikkel 31. Slik departementet forstår det, vil innfasingen fungere etter prinsippet om at anlegg i tredjeland og anlegg i EUs klimakvotesystem med lik utslippsintensitet må gjøre opp for den samme andelen av utslippene, samtidig som man tar høyde for hvor mange klimavoter anlegget i EUs klimakvotesystem får i vederlagsfri tildeling (se kapittel 3.2 og 4.1).¹⁰ Med utslippsintensitet menes antall tonn utslipp CO₂-ekvivalenter per tonn produsert vare.

Kommisjonen skal vedta en underliggende rettsakt som gir nærmere regler om innfasingen av oppgjørsforpliktelsen, se kapittel 3.8. Kommisjonen la i august 2025 ut en forespørsel om informasjon («Have your say») hvor de ønsker innspill til utviklingen av denne rettsakten, men de har per i dag ikke lagt ut et forslag til rettsakten.¹¹

⁹ Fristen for å levere CBAM-erklæring er i endringsforordning (EU) 2025/2083 om forenklinger av CBAM-forordningen endret til 31. august, tilsvarende som fristen for oppgjør av CBAM-forpliktelsen.

¹⁰ Innfasingen av CBAM-forpliktelsen forklares i punkt 132 i Kommisjonens veiledning «Ofte stilte spørsmål»: https://taxation-customs.ec.europa.eu/document/download/013fa763-5dce-4726-a204-69fec04d5ce2_en

¹¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14829-CBAM-certificates-adjustment-of-obligation-to-surrender-them-to-take-account-of-free-ETS-allowances_en

3.4.4 Kvartalsvis plikt til CBAM-sertifikater på konto

CBAM-deklaranten plikter innen utløpet av hvert kvartal å ha et visst antall CBAM-sertifikater på sin konto i CBAM-registeret, jf. artikkel 22 nr. 2. Antallet CBAM-sertifikater må tilsvare minst 80 pst. av utslippene fra importen av CBAM-varer de skal levere sertifikater for det året. I endringsrettsakten om forenklinger er dette endret til minst 50 pst.

3.4.5 Krav til beregning av utslipp fra importerte CBAM-varer

CBAM-forordningen artikkel 7 inneholder regler om hvordan utslippene fra CBAM-varer skal beregnes. De nærmere reglene og den metodikken som skal ligge til grunn for beregningene, fremgår av vedlegg IV. Reglene for beregning av utslipp er forskjellige for ulike typer CBAM-varer. Utslippene skal oppgis i tonn CO₂-ekvivalenter per megawatttime for elektrisitet eller tonn CO₂-ekvivalenter per tonn for andre CBAM-varer. Reglene for overvåking og rapportering av utslippsdata i anlegg i tredjeland vil bli nærmere fastsatt gjennom underliggende rettsakter. Det er forventet at de vil bygge på tilsvarende regler under EUs klimavoteregelverk, og at de vil være like for CBAM-deklaranter i EU og produsenter i tredjeland som ønsker å registrere seg i CBAM-registeret, jf. artikkel 7 nr. 7.

For hydrogen, aluminium, jern, stål og elektrisitet skal de direkte utslippene beregnes, det vil si utslippene fra produksjonsprosessen på et anlegg i et tredjeland. For gjødsel og sement skal indirekte utslipp også inkluderes, det vil si utslipp fra produksjonen av elektrisitet benyttet til produksjonen av varen.

CBAM-forordningen gir regler for om utslippene fra CBAM-varer skal baseres på faktiske utslipp eller standardfaktorer. Artikkel 7 skiller her mellom elektrisitet og andre CBAM-varer.

Utslippene fra elektrisitet skal som hovedregel beregnes basert på standardfaktorer, jf. artikkel 7 nr. 3 og vedlegg IV pkt. 4.2. Dette gjelder med mindre visse kriterier for å beregne de faktiske utslippene er oppfylt, jf. vedlegg IV pkt. 5.

De direkte utslippene fra andre CBAM-varer enn elektrisitet skal som hovedregel beregnes basert på de faktiske utslippene, jf. artikkel 7 nr. 2 og vedlegg IV pkt. 2 og 3. Dersom de faktiske utslippene ikke kan beregnes på en tilfredsstillende måte, skal utslippene beregnes basert på standardfaktorer, jf. vedlegg IV pkt. 4.1. Det forventes nærmere veiledning fra Kommisjonen på når det ikke kan anses som mulig å beregne utslippene på en tilfredsstillende måte.

Etter endringsforordningen om forenklinger kan CBAM-deklarantene velge om de vil beregne de direkte utslippene fra andre CBAM-varer enn elektrisitet basert på de faktiske utslippene eller basert på standardfaktorer, jf. artikkel 7 nr. 2.

Indirekte utslipp skal som hovedregel beregnes basert på standardfaktorer, jf. artikkel 7 nr. 4 og vedlegg IV pkt. 4.3. Dette gjelder med mindre visse kriterier for å beregne de faktiske utslippene er oppfylt, jf. vedlegg IV pkt. 6.

Etter artikkel 7 nr. 5 skal CBAM-deklaranten ha dokumentasjon som er nødvendig for å beregne utslipp fra CBAM-varer. De nærmere kravene som dokumentasjonen må oppfylle

fremgår av vedlegg V. Dokumentasjonen skal oppbevares i fire år etter at CBAM-erklæringen ble levert eller skulle ha blitt levert.

I CBAM-forordningen artikkel 10 er det regler som retter seg mot industri- og kraftproduksjonsanlegg i tredjeland, som kan be Kommisjonen om å registrere sine verifiserte utslippsdata i CBAM-registeret, se kapittel 3.6.1.4. Dersom anlegget har fått registrert utslippsdata kan disse gis videre til CBAM-deklaranter, som kan bruke utslippsdataene i CBAM-erklæringen uten ytterligere krav.

3.4.6 Krav til verifikasjon av utslipp fra produksjonen av CBAM-varer

CBAM-forordningen artikkel 8 gir regler om verifisering av utslipp fra produksjonen av CBAM-varer. CBAM-deklaranten skal sikre at opplysninger om disse utslippene er oppgitt i CBAM-erklæringen er verifisert av en verifikatør som er akkreditert i henhold til artikkel 18, basert på verifikasjonsprinsippene angitt i vedlegg VI.

CBAM-forordningens regler om verifikasjon er formulert slik at kravet om verifikasjon også gjelder dersom utslippene er basert på standardfaktorer. I endringsforordningen om forenklinger fremgår det at reglene om verifikasjon kun skal gjelde dersom CBAM-erklæringen er beregnet basert på faktiske utslipp.

3.5 Behandling av CBAM-sertifikater

3.5.1 Reduksjon for karbonpris betalt i tredjeland

CBAM-deklaranten kan i CBAM-erklæringen kreve en reduksjon av antallet CBAM-sertifikater som skal leveres, tilsvarende karbonprisen som er betalt i det landet hvor CBAM-varen er produsert, jf. artikkel 9. Dette forutsetter at karbonprisen rent faktisk er betalt i produksjonslandet. Ved beregningen av hvilken karbonpris som er betalt, skal det tas hensyn til eventuelle avslag i eller kompensasjon for karbonpris i produksjonslandet.

For å kreve en reduksjon av antall CBAM-sertifikater som skal leveres, må CBAM-deklaranten dokumentere at det er betalt en karbonpris for utslippene. Opplysningene skal attesteres av en person som er uavhengig av CBAM-deklaranten og av myndighetene i produksjonslandet. Dokumentasjonen skal oppbevares frem til det fjerde året etter at CBAM-erklæringen ble levert, eller skulle ha blitt levert.

Etter endringsforordningen om forenklinger kan CBAM-deklaranten kreve en reduksjon av antallet CBAM-sertifikater som skal leveres basert på årlige standard karbonpriser. Det kan bare kreves en reduksjon dersom en standard karbonpris kan fastsettes for det aktuelle produksjonslandet, på konservativt grunnlag. Fra 2027 kan Kommisjonen publisere standard karbonpriser for produksjonsland, basert på best tilgjengelige informasjon fra offentlige tilgjengelige kilder og informasjon fra myndighetene i produksjonslandet. Dersom utslippene i CBAM-erklæringen er beregnet på bakgrunn av standardverdier, følger det videre av endringsforordningen om forenklinger at CBAM-deklaranten kun kan kreve en reduksjon i antall CBAM-sertifikater som skal leveres basert på den standard karbonprisen i de aktuelle produksjonslandene.

En vare eller et bearbeidet produkt kan være produsert delvis innenfor og delvis utenfor EUs tollområde. Dermed vil noen av utslippene fra produksjonen av varen ha funnet sted innenfor EUs tollområde, mens noen av utslippene fra produksjonen av varen har funnet sted utenfor EUs tollområde. I disse tilfellene er det gitt særregler for å sikre at CBAM-deklaranten må returnere CBAM-sertifikater for utslipp fra produksjonen i tredjeland, men ikke for utslipp som har funnet sted i EØS-området og dermed er omfattet av EUs klimakvotesystem. Om disse særreglene, se CBAM-forordningen, artikkel 6 nr. 3 og nr. 4.

3.5.2 Kjøp og tilbakekjøp av CBAM-sertifikater

CBAM-deklaranter må kjøpe CBAM-sertifikater for å kunne oppfylle sin oppgjørsforpliktelse, se kapittel 3.4.3. Medlemsstatene skal selge CBAM-sertifikater til CBAM-deklaranter som er etablert i sin medlemsstat, jf. artikkel 20 nr. 1. Etter endringsforordningen om forenklinger skal ikke medlemsstatene begynne å selge CBAM-sertifikater før 1. februar 2027.

CBAM-sertifikatene skal kjøpes på en felles salgsplattform. Kommisjonen skal etablere og forvalte plattformen, etter en felles anskaffelsesprosess mellom medlemsstatene og Kommisjonen. Både Kommisjonen og ansvarlig myndighet skal ha tilgang til informasjonen på salgsplattformen. Kommisjonen skal også opprette CBAM-sertifikatene og påføre hvert sertifikat et unikt identifikasjonsnummer. Kommisjonen skal fortløpende registrere kjøp av CBAM-sertifikat på CBAM-deklarantens konto, med CBAM-sertifikatets unike identifikasjonsnummer, pris og dato for salget.

Prisen på CBAM-sertifikatene skal beregnes i henhold til artikkel 21. Prisen skal være det ukentlige gjennomsnittet av auksjoneringsprisen til auksjoneringen av klimakvoter, auksjonert i henhold til auksjoneringsforordningen.¹² Dersom det ikke er planlagt en auksjon en uke, skal prisen på CBAM-sertifikatene være gjennomsnittsprisen fra den forrige uken det ble avholdt en auksjon. Prisen på CBAM-sertifikatene skal altså korrespondere med kvoteprisen. Det er Kommisjonen som skal gjøre selve beregningen av prisen.

Kommisjonen skal publisere prisen på sine nettsider eller på annen passende måte den første arbeidsdagen uken etter at prisen ble fastsatt. Den prisen skal gjelde fra neste arbeidsdag, til første arbeidsdag uken etter. Som regel vil en pris publiseres av Kommisjonen på mandag, og vil gjelde fra tirsdag til mandagen etter.

CBAM-deklaranter kan kreve at medlemsstatene kjøper tilbake en andel overskytende CBAM-sertifikater, altså CBAM-sertifikater som CBAM-deklaranten har igjen på konto etter det årlige oppgjøret etter artikkel 22, jf. artikkel 23. Det er Kommisjonen som, på vegne av medlemsstaten hvor CBAM-deklaranten er etablert, skal kjøpe tilbake CBAM-sertifikatene fra CBAM-deklaranten gjennom salgsplattformen.

¹² I CBAM-forordningen er det henvist til forordning (EU) 1031/2010. Denne forordningen er imidlertid erstattet av den oppdaterte auksjoneringsforordningen (EU) 2023/2830. I endringsforordning (EU) 2025/2083 om forenklinger henvises det til oppdatert auksjoneringsforordning, og det antas derfor at det er disse reglene som gjelder.

CBAM-deklaranter kan be om at CBAM-sertifikatene kjøpes tilbake den 30. juni. I endringsforordningen er fristen endret til 30. oktober, som følge av at oppgjørsfristen utsettes. CBAM-deklaranten skal få betalt innkjøpsprisen på det aktuelle sertifikatet.

Det er bare anledning til å kreve at medlemsstaten kjøper tilbake opptil en tredjedel av det totale antallet CBAM-sertifikater CBAM-deklaranten kjøpte forrige kalenderår. Etter endringsforordningen om forenklinger kan CBAM-deklaranten kreve at medlemsstaten kjøper tilbake det antallet CBAM-sertifikater CBAM-deklaranten måtte kjøpe forrige kalenderår for å oppfylle den kvartalsvise forpliktelsen til å ha tilstrekkelig sertifikater på konto, se kapittel 3.4.4. Dersom en CBAM-deklarant som har anskaffet sertifikater i den tro at de vil overstige den nedre importgrensen på 50 tonn, likevel ikke overstiger denne grensen, kan CBAM-deklaranten kreve at medlemsstaten kjøper tilbake alle sertifikatene de har kjøpt.

I endringsforordningen om forenklinger er det også en regel om at etableringen og forvaltningen av den sentrale salgspattformen skal finansieres gjennom gebyrer som CBAM-deklarantene må betale, se artikkel 20 nr. 5a.

3.5.3 Automatisk annullering av sertifikater

I tillegg til at Kommisjonen fjerner sertifikater som CBAM-deklaranten har levert til oppgjør, finnes det en regel om annullering av sertifikater i artikkel 24. Kommisjonen vil 1. juli hvert år annullere alle CBAM-sertifikater som var kjøpt kalenderåret før det foregående året, og som fortsatt står på en CBAM-deklarant sin konto. For eksempel vil Kommisjonen 1. juli 2030 annullere alle CBAM-sertifikater på CBAM-deklarantens konto som var kjøpt i kalenderåret 2028 (dvs. sertifikater som ikke er levert til oppgjør eller har blitt tilbakekjøpt). CBAM-deklaranter som får annullert CBAM-sertifikater får ingen kompensasjon.

Dersom det er en pågående tvist om hvor mange CBAM-sertifikater CBAM-deklaranten skal innlevere, skal ikke Kommisjonen annullere det antall CBAM-sertifikater som tvisten handler om. Ansvarlig myndighet skal i slike tilfeller gi all relevant informasjon til Kommisjonen uten ugrunnet opphold, f.eks. om status på tvisten. I alle andre tilfeller skjer annulleringen automatisk.

I endringsforordningen om forenklinger er tidspunktet for annulleringen utsatt fra 1. juli til 1. november.

3.6 Myndighetsfordelingen ved forvaltning av CBAM

Forvaltningen av CBAM er fordelt mellom Kommisjonen og ansvarlige myndigheter i medlemsstatene. I tillegg er nasjonale tollmyndigheter tillagt enkelte myndighetsoppgaver. Kapittel 3.6.1 gir en beskrivelse av Kommisjonens forvaltnings- og tilsynsrolle, mens kapittel 3.6.2 og 3.6.3 beskriver myndighetsoppgavene som er lagt til henholdsvis ansvarlige myndigheter og tollmyndigheter.

Forvaltningen fordrer dialog mellom ansvarlige myndigheter, tollmyndigheter og Kommisjonen. I forordningens kapittel III er det gitt regler om utpeking av ansvarlig myndighet og utveksling av opplysninger, se artikkel 11. I artikkel 13 er det gitt en regel om generell taushetsplikt for opplysninger som etter sin natur er fortrolige, eller som meddeles fortrolig til ansvarlige myndigheter eller Kommisjonen, samtidig som det gis en regel om at

denne typen opplysninger kan deles mellom ulike ansvarlige myndigheter, tollmyndigheter og myndigheter med ansvar for administrative og strafferettslige sanksjoner.

3.6.1 Kommisjonens særlige forvaltnings- og tilsynsrolle

Kommisjonen har en sentral rolle i forvaltningen av CBAM, og har ansvaret for opprettelse og drift av CBAM-registeret, etablering av CBAM-sertifikater, salg og tilbakekjøp av CBAM-sertifikater og annullering av CBAM-sertifikater. Kommisjonen har videre ansvar for å løpende føre tilsyn med at CBAM-deklaranter overholder plikten til å innlevere CBAM-erklæring og oppgjør av sertifikatforpliktelsen.

I artikkel 12 gis Kommisjonen en generell bistandsrolle overfor nasjonale myndigheter. Artikkel 15 dekker Kommisjonens overordnede risikobaserte kontroller av kjøp, tilbakekjøp, innlevering og annullering av CBAM-sertifikater. Videre dekker artikkel 27 Kommisjonens rolle i å avdekke forsøk på omgåelse av regelverket. Dersom Kommisjonen identifiserer uregelmessigheter, skal ansvarlige myndigheter varsles slik at ytterligere undersøkelser kan foretas.

3.6.1.1 Kontroll av CBAM-erklæringen og oppgjørsplikten

Det følger av artikkel 19 at Kommisjonen har tilsynsrolle i forbindelse med gjennomgangen av CBAM-erklæringer, se omtale av CBAM-deklarantens plikter i kapittel 3.4. Kommisjonen har hovedansvaret for kontrollen av CBAM-erklæringene, men ansvarlige myndigheter har også kompetanse til å utføre kontroller overfor egne CBAM-deklaranter, se kapittel 3.6. Både ansvarlig myndighet og Kommisjonen kan kontrollere CBAM-erklæringene senest frem til det fjerde året etter at CBAM-erklæringen ble levert, eller skulle ha blitt levert.

Kommisjonen kan gjennomgå CBAM-erklæringene basert på en risikovurdering. Gjennomgangen kan bestå i å få bekreftet at opplysningene i CBAM-erklæringen og i verifikasjonsrapportene på grunnlag av innrapporterte tolldata, annen relevant dokumentasjon og utføre enhver revisjon som vurderes nødvendig, inkludert hos CBAM-deklaranten. Kommisjonen skal via CBAM-registeret informere ansvarlig myndighet i det landet hvor CBAM-deklaranten er etablert om at kontroll igangsettes, og om resultatene fra kontrollen.

Dersom en CBAM-deklarant ikke har levert inn en CBAM-erklæring innen fristen, skal Kommisjonen senest innen 31. desember det etterfølgende året vurdere CBAM-deklarantens forpliktelser, og gjøre en foreløpig beregning av antallet CBAM-sertifikater som skulle ha vært levert. Hvis Kommisjonen på grunnlag av sin kontroll finner at det ikke er levert riktig antall sertifikater innen fristen, skal Kommisjonen senest innen 31. desember det fjerde året etter at uriktige opplysninger ble levert, på tilsvarende måte vurdere CBAM-deklarantens forpliktelser og gjøre en foreløpig beregning av antallet CBAM-sertifikater som skulle ha vært levert, jf. artikkel 19 nr. 4. Kommisjonens beregninger skal oversendes til ansvarlig myndighet.

3.6.1.2 Kontroll av plikten til å sette inn sertifikater på konto

Dersom Kommisjonen oppdager at en CBAM-deklarant ikke har et tilstrekkelig antall CBAM-sertifikater på konto, skal Kommisjonen informere den ansvarlige myndigheten via CBAM-registeret, jf. artikkel 22 nr. 3.

3.6.1.3 Kontroll av importgrensen i endringsforordningen om forenklinger

Som nevnt i kapittel 3.3.3 introduserer endringsforordningen om forenklinger en nedre importgrense for visse CBAM-varer, før CBAM-forordningen kommer til anvendelse for importøren. Som en konsekvens av dette er det også foreslått en særregel om overvåkning og håndheving av den nedre importgrensen i artikkel 25a. Bestemmelsen innebærer at Kommisjonen skal overvåke importen av varer opp mot grensen, og skal løpende gi informasjon om importen til ansvarlige myndigheter gjennom CBAM-registeret. I tilfeller hvor Kommisjonen etter en foreløpig vurdering mener at det er importert mer enn den nedre importgrensen, skal den videreformidle informasjonen til ansvarlig myndighet i landet hvor importøren er etablert. Siden grensen knytter seg til import til det indre marked, vil det i prinsippet være nødvendig med tilgang til tolldata i hele EU for å ta stilling til om grensen er overskredet. Det er kun Kommisjonen som vil ha tilgang til data fra samtlige land i CBAM-registeret, og departementet forstår det derfor slik at de er tiltenkt en sentral rolle i å tilrettelegge beslutningsgrunnlaget for medlemsstatene.

3.6.1.4 Registrering av anlegg i tredjeland

I artikkel 10 er det regler som retter seg mot industri- og kraftproduksjonsanlegg i tredjeland hvor de får en rett til å be Kommisjonen om å registrere sine utslippsdata i CBAM-registeret. Dersom anlegget har fått registrert utslippsdata kan disse gis videre til CBAM-deklaranter, og CBAM-deklaranter kan bruke utslippsdataene i CBAM-erklæringen uten ytterligere krav, se kapittel 3.4.5. Etter endringsforordningen om forenklinger skal operatøren også beregne karbonprisen som er betalt for utslippene i produksjonslandet, som CBAM-deklaranten kan bruke i CBAM-erklæringen uten ytterligere krav.

Informasjon som skal registreres er produsentens navn og kontaktinformasjon, anleggets beliggenhet, adresse og anleggets viktigste økonomiske aktivitet. Produsenten må også levere dokumentasjon til Kommisjonen som viser at søker har myndighet til å opptre på vegne av selskapet, og at selskapet eksisterer, se artikkel 10 nr. 3 i den underliggende rettsakten (EU) 2024/3210 om CBAM-registeret. Etter endringsforordningen om forenklinger skal også produsentens organisasjonsnummer og morselskap registreres. Bakgrunnen er at også morselskapet til produsenten kan anses som produsenten, se artikkel 3 nr. 31.

Produsenten skal uten ugrunnet opphold gi Kommisjonen beskjed dersom denne informasjonen endres, slik at Kommisjonen kan oppdatere registeret. Informasjonen om anleggets viktigste økonomiske aktivitet skal være underlagt taushetsplikt, og produsentene kan velge at ikke noe av informasjonen om dem i CBAM-registeret skal være offentlig tilgjengelig.

Registreringen av en produsent i et tredjeland er gyldig i fem år. Produsenten kan når som helst be om å bli avregistrert i CBAM-registeret. Kommisjonen skal etterkomme

forespørselen og slette all informasjon om produsenten, med mindre informasjonen er nødvendig for å gjennomgå innleverte CBAM-erklæringer. Kommisjonen kan også avregistrere informasjonen om en produsent dersom informasjonen i registeret er feil. Kommisjonen skal i slike tilfeller først gi produsenten en mulighet til å komme med innspill, og skal konsulerte relevante nasjonale myndigheter. Ansvarlige myndigheter skal i alle tilfeller informeres om at informasjonen om en produsent i et tredjeland er slettet.

3.6.2 Ansvarlige myndigheters kontroll og håndheving av regelverket

Ansvarlige myndigheter skal utøve myndighet og treffe enkeltvedtak overfor CBAM-deklaranter, herunder håndheve brudd på regelverket. Ansvarlige myndigheter vil i noen sammenhenger være avhengig av informasjon fra Kommisjonen om at det foreligger brudd på regelverket.

3.6.2.1 Kontroll av CBAM-erklæring og oppgjørsplikten

Både Kommisjonen og ansvarlig myndighet i det landet hvor en CBAM-deklarant er etablert, kan føre kontroll med CBAM-forpliktelsen og CBAM-erklæringen. I en del sammenhenger vil ansvarlig myndighet være avhengig av informasjon fra Kommisjonen til sin saksbehandling etter artikkel 19. Særlig gjelder dette informasjon om utslipp fra anlegg i tredjeland og importdata i andre EØS-land.

Hvis det konstateres at en CBAM-deklarant ikke har levert en CBAM-erklæring i samsvar med artikkel 6 innen fristen, eller det ikke er levert tilstrekkelig antall CBAM-sertifikater, skal ansvarlig myndighet fastsette det antallet CBAM-sertifikater som skulle vært levert, jf. artikkel 19 nr. 5. Ansvarlig myndighet skal informere CBAM-deklaranten om vedtaket, og CBAM-deklaranten skal innen en måned returnere det utestående antall CBAM-sertifikater. CBAM-deklaranten skal informeres gjennom CBAM-registeret. Vedtaket skal begrunnelse og inkludere informasjon om retten til å klage.

Hvis ansvarlig myndighet konkluderer at CBAM-deklaranten har levert for mange CBAM-sertifikater, skal ansvarlig myndighet informere Kommisjonen om dette, jf. artikkel 19 nr. 6. Kommisjonen skal på vegne av medlemsstatene kjøpe tilbake det overskytende antallet sertifikater tilbake i henhold til artikkel 23.

3.6.2.2 Kontroll og håndheving av importgrensen i endringsforordningen om forenklinger

I tillegg til at Kommisjonen skal overvåke den nedre importgrensen, kan ansvarlige myndigheter gjøre det samme. Når ansvarlig myndighet har fått beskjed fra Kommisjonen om at den nedre importgrensen av visse CBAM-varer er overskredet, kan den kreve dokumentasjon fra importøren, Kommisjonen eller tollmyndighetene, for å vurdere om grensen på 50 tonn er overtrådt.

I vurderingen av om en importør har overtrådt importgrensen, skal ansvarlig myndighet se bort fra praksis eller konstruksjoner med formål om å omgå importgrensen, og som derfor ikke er reelle. En praksis eller konstruksjon skal anses som ikke reell dersom den ikke er laget av gyldige kommersielle grunner som reflekterer økonomiske realiteter. Alle importører

involvert i en slik praksis eller konstruksjon, skal holdes solidarisk ansvarlig for betaling av et gebyr etter artikkel 26 nr. 2. I slike tilfeller skal ansvarlig myndighet vurdere at importøren har vært involvert i alvorlig overtredelse av forordningen, jf. artikkel 17 nr. 2 bokstav a.

Dersom ansvarlig myndighet konkluderer med at importøren har overtrådt grensen, skal importøren informeres om dette i form av et vedtak. Vedtaket skal begrunnes og det skal gis rett til å klage. Samtidig skal det opplyses om gebyret som ilegges etter artikkel 26 nr. 2, og plikten til å søke om autorisasjon som CBAM-deklarant skal påpekes. Ansvarlig myndighet skal også notifikere tollmyndigheten og Kommisjonen. En eventuell klage på vedtaket skal ikke medføre utsatt iverksettelse av vedtaket.

3.6.2.3 Vedtak om gebyr etter artikkel 26

Artikkel 26 i CBAM-forordningen gir to ulike regler om sanksjoner ved brudd på forordningen. Etter artikkel 26 nr. 1 skal en CBAM-deklarant ilegges et gebyr dersom vedkommende bryter forpliktelsen til å returnere et korrekt antall CBAM-sertifikater innen 31. mai hvert år.¹³ Korrekt antall CBAM-sertifikater følger av artikkel 22. Etter artikkel 26 nr. 2 skal den som innfører varer til EUs tollområde, uten autorisasjon som CBAM-deklarant, også ilegges et gebyr.

Det fremgår av artikkel 26 nr. 3 at betaling av gebyret ikke fritar en godkjent CBAM-deklarant fra forpliktelsen til å returnere det utestående antall CBAM-sertifikater i et gitt år. I endringsforordningen om forenklinger presiseres det at dette kun gjelder godkjente CBAM-deklaranter. Det vil si at andre enn godkjente CBAM-deklaranter fritas fra forpliktelsen til å returnere utestående antall CBAM-sertifikater ved betaling av gebyret.

Størrelsen på gebyret etter artikkel 26 nr. 1 skal være identisk med «the excess emissions penalty» etter klimakvotedirektivet artikkel 16 nr. 6, som påløper dersom det ikke er levert et tilstrekkelig antall klimakvoter innen oppgjørsfristen etter klimakvotedirektivet. I utgangspunktet var størrelsen på gebyret i klimakvotedirektivet artikkel 16 nr. 6 på 100 euro 1. januar 2013. Ved fastleggelsen av gebyret skal beløpet imidlertid justeres i henhold til den europeiske konsumprisindeksen, som betyr at beløpet vil være høyere enn 100 euro. Utmålingen av gebyret er dermed standardisert, uten rom for skjønnsmessige vurderinger. I endringsforordningen om forenklinger kan gebyrets størrelse reduseres når CBAM-deklaranten ikke har levert nok sertifikater som følge av uriktig informasjon fra en tredjepart, slik som en produsent i tredjeland, en verifikatør eller en uavhengig person som sertifiserer dokumentasjon om hvilken karbonpris som har blitt betalt i tredjeland. Gebyret skal være effektivt og forholdsmessig, og ved utmålingen skal det ses hen til omfanget av informasjon som ikke er innrapportert, i hvilken grad CBAM-deklaranten samarbeider med myndighetene og er klar for å imøtegå forespørsler om informasjon, hvorvidt overtredelsen kan unnskyldes, og om CBAM-deklaranten tidligere har oppfylt forpliktelsene i forordningen.

¹³ I endringsforordningen (EU) 2025/2083 om forenklinger er datoen endret til 30. september, som følge av tilsvarende endringer i fristen for å levere CBAM-sertifikater.

Størrelsen på gebyret etter artikkel 26 nr. 2 skal være mellom tre og fem ganger høyere enn gebyret som skal ilegges etter artikkel 26 nr. 1. Innenfor dette intervallet skal gebyret fastsettes skjønnsmessig, ut fra hensynet til effektivitet og forholdsmessighet. Det skal også legges vekt på overtredelsens varighet, grovhet og omfang, i hvilken grad det er utvist skyld, om det foreligger gjentakelse og personens vilje til å samarbeide med myndighetene.

Av endringsforordningen om forenklinger artikkel 26 nr. 2a fremgår det at overtredelsesgebyret i artikkel 26 nr. 2 også skal gjelde for importører som overstiger den nedre importgrensen på 50 tonn og som ikke har autorisert seg som CBAM-deklaranter. Størrelsen på gebyret kan reduseres ytterligere enn det som fremgår av artikkel 26 nr. 2, dersom importøren bare oversteg den nedre importgrensen med maks 10 pst. Gebyret kan ikke settes lavere enn gebyret etter artikkel 26 nr. 1, men skal ellers fastsettes skjønnsmessig ut fra hensynet til effektivitet og forholdsmessighet.

Artikkel 26 nr. 4 gir særskilte saksbehandlingsregler for ileggelse av gebyr. Etter bestemmelsen skal kompetent myndighet underrette den som ilegges et gebyr, og underretningen skal inneholde visse opplysninger. Det skal blant annet gis informasjon om beløpet som skal betales og settes en frist for innbetaling. Det skal også informeres om at vedtaket om ileggelse av gebyret kan påklages.

I henhold til artikkel 26 nr. 5 skal kompetent myndighet sikre innbetaling av gebyret ved bruk av alle tilgjengelige virkemidler i nasjonal rett.

3.6.2.4 Tilbakekall av status som autorisert CBAM-deklarat

Ansvarlig myndighet skal etter artikkel 17 nr. 8 tilbakekalle statusen som godkjent CBAM-deklarat. Etter bokstav b gjelder det når CBAM-deklaranten ikke lengre oppfyller vilkårene i artikkel 17 nr. 2 og 6. Av samme bestemmelse følger det at autorisasjonen også skal trekkes tilbake dersom CBAM-deklaranten har vært involvert i alvorlig eller gjentatte brudd på forpliktelsen til å levere CBAM-sertifikater til oppgjør av CBAM-forpliktelsen, eller har brutt forpliktelsen til å sikre at det er tilstrekkelig antall CBAM-sertifikater på konto hvert kvartal, se omtale av disse forpliktelsene under kapittel 3.4.3 og 3.4.4. Autorisasjonen skal også trekkes tilbake dersom CBAM-deklaranten ber om det.

Etter forordningen artikkel 17 nr. 8 skal ansvarlig myndighet gi CBAM-deklaranten mulighet til å bli hørt før status som CBAM-deklarat tilbakekalles. Ansvarlig myndighet skal informere CBAM-deklaranten om hvilke dokumenter og informasjon som ansvarlig myndighet har som intensjon å basere beslutningen på og hvilken frist som gjelder. Den skal også konsultere Kommisjonen og andre lands ansvarlige myndigheter ved tilbakekall av autorisasjon. I endringsforordningen om forenklinger fremkommer det at ansvarlig myndighet vil ha anledning til å foreta slik konsultasjon, men at det ikke vil være en plikt.

Det er gitt nærmere regler om gjennomføring av prosedyren for tilbakekall av autorisasjon CBAM-deklaranter i kapittel IV i den underliggende rettsakten om vilkår og prosedyrer

vedrørende status som autorisert CBAM-deklarant, jf. artikkel 5 nr. 8 og artikkel 17 nr. 10 om CBAM-deklaranter.

Kommisjonen skal stenge kontoen til en CBAM-deklarant dersom CBAM-deklaranten har oppfylt alle forpliktelsene sine etter forordningen og CBAM-deklaranten har stoppet sin økonomiske aktivitet eller fått tilbakekalt autorisasjonen, jf. artikkel 16 nr. 4.

3.6.3 Tollmyndighetenes oppgaver

Tollmyndighetene skal ikke tillate import av CBAM-varer av andre enn autoriserte CBAM-deklaranter, se artikkel 25 nr. 1. For dette formålet skal tollmyndighetene bruke IT-systemet *EU Customs Single Window Certificates Exchange System (CSW-CERTEX)*¹⁴, som skal muliggjøre automatisk sjekk av status som CBAM-deklarant i CBAM-registeret.

I endringsforordningen om forenklinger fremkommer det at bestemmelsen ikke skal få anvendelse for import av visse CBAM-varer under den nedre importgrensen på 50 tonn, se kapittel 3.3.3. Med innføring av CBAM i EØS/EFTA-landene, vil dette gjelde import samlet i EØS-området og omfatte alle CBAM-varer med unntak av elektrisitet og hydrogen.

Artikkel 25 nr. 2 bestemmer videre at tollmyndighetene jevnlig og automatisk skal rapportere til Kommisjonen spesifikke opplysninger om CBAM-varer som importeres. Dette skjer gjennom bruk av EUs system for overvåkning (EUs Surveillance-system SURV).¹⁵ Det fremgår av nr. 3 at Kommisjonen skal dele denne informasjonen med ansvarlige myndigheter i landet der hvor CBAM-deklaranten er etablert, og at Kommisjonen skal kryssjekke informasjonen opp mot opplysningene i CBAM-registeret.

3.7 Krav til verifikatører og akkrediteringsorgan

For å bli godkjent som en verifikatør som kan verifisere innholdet i CBAM-erklæringene må verifikatøren akkrediteres av et akkrediteringsorgan. I Norge er Norsk akkreditering nasjonalt akkrediteringsorgan, jf. EØS-loven artikkel 3.

I henhold til CBAM-forordningen artikkel 18 nr. 1 skal et nasjonalt akkrediteringsorgan akkreditere en verifikatør dersom de anser at verifikatøren er i stand til å anvende verifikasjonsprinsippene i forordningens vedlegg VI. Verifikasjonsprinsippene er blant annet at verifikatøren skal utføre verifikasjonen med en profesjonell skepsis, som hovedregel skal foreta fysiske anleggsbesøk, og kun skal verifisere utslipp hvis den med rimelig grad av sikkerhet finner at beregningen er uten vesentlige feil.

Verifikatører som er akkreditert under forordning (EU) 2018/2067, som omhandler EUs klimavoteregelverk, skal også anses som akkreditert under CBAM-forordningen. Dette er imidlertid endret i endringsforordningen om forenklinger. Da skal det nasjonale akkrediteringsorganet bare ta i betraktning at verifikatøren er akkreditert under EUs

¹⁴ Se https://taxation-customs.ec.europa.eu/eu-single-window-environment-customs_en.

¹⁵ Se artikkel 56 i gjennomføringsrettsakten (EU) 2015/2447 til UCC og henvisning til systemet som omtales som «Surveillance» eller «SURV».

klimakvoteregelverk i vurderingen av om verifikatøren skal akkrediteres under CBAM-forordningen.

Kommisjonen kan i henhold til artikkel 18 nr. 3 vedta underliggende rettsakter om blant annet gjensidig annerkjennelse og fagfellevurdering av akkrediteringsorgan.

I endringsforordningen om forenklinger artikkel 10a fremgår det at informasjon om verifikatører skal registreres i CBAM-registeret. Når en verifikatør blir akkreditert, skal verifikatøren innen to måneder søke om å bli registrert i CBAM-registeret. Søknaden skal minimum inneholde informasjonen som fremgår av artikkel 10a nr. 2, herunder verifikatørens navn og hva de er akkreditert til å verifisere.

Det er ansvarlig myndighet i det landet hvor det nasjonale akkrediteringsorganet er etablert som skal behandle søknaden og registrere informasjonen. Verifikatøren skal uten ugrunnet opphold gi ansvarlig myndighet beskjed dersom noe av den registrerte informasjonen endres, slik at den ansvarlige myndigheten kan oppdatere informasjonen i registeret. Dersom verifikatøren ikke gir den ansvarlige myndigheten slik beskjed, eller verifikatøren ikke lenger er akkreditert, skal verifikatøren avregistreres. Den ansvarlige myndigheten skal gi beskjed til andre lands ansvarlige myndigheter og Kommisjonen når de registrerer eller avregistrerer en verifikatør.

3.8 Forventede underliggende rettsakter

Kommisjonen skal vedta flere underliggende rettsakter som utfyller og presiserer bestemmelsene i CBAM-forordningen.

Per oktober 2025 er tre underliggende forordninger vedtatt i EU. Dette er:

- forordning (EU) 2024/3210 om CBAM-registeret, jf. artikkel 14 nr. 6
- forordning (EU) 2025/486 om vilkår og prosedyrer for å bli autorisert CBAM-deklarant, jf. artikkel 5 nr. 8 og artikkel 17 nr. 10
- forordning (EU) 2023/1773 om rapporteringskrav for overgangsperioden før 2026, jf. artikkel 35 nr. 7. Sistnevnte forordning vil kun være i kraft ut desember 2025, og vil derfor ikke bli gjennomført som norsk rett.

I juli 2025 offentliggjorde Kommisjonen utkast til underliggende rettsakt om hvordan CBAM-forordningen kommer til anvendelse i en medlemsstats økonomiske sone eller kontinentalsokkel som er tilstøtende EUs tollområde, jf. artikkel 2 nr. 2. Den er foreløpig ikke vedtatt. Kommisjonen har også hatt to høringer knyttet til CBAM-regelverket, i henholdsvis august og september 2025. I den første ba Kommisjonen om innspill til mulig utvidelse av produktomfanget til nedstrømsprodukter, tiltak mot omgåelse av regelverket og regler for elektrisitetssektoren. I den andre ba Kommisjonen om innspill til tre underliggende rettsakter om metode for beregning av utslipp, justering av vederlagsfri tildeling av kvoter mot CBAM-forpliktelsene, og justering av karbonpris betalt i tredjeland mot CBAM-forpliktelsene.

Regjeringen har gitt innspill til begge høringene: [Regjeringen gir innspill til EU - regjeringen.no](#) og [Regjeringa gir innspel når EU førebur regelverk - regjeringen.no](#).

Kommisjonen har varslet syv underliggende rettsakter. Det er antatt at disse rettsaktene vil omhandle:

- Utslippsberegning og CBAM-erklæringer, jf. artikkel 6 nr. 6 og/eller artikkel 7 nr. 7: CBAM-deklaranter må årlig levere en erklæring som viser mengden import av CBAM-varer og tilhørende utslipp. Denne rettsakten vil gi detaljer som er viktig for den praktiske gjennomføringen av pliktene, slik som ytterligere detaljer om formatet til erklæringen, dataen som skal inngå i erklæringen, prosedyren for innlevering i CBAM-registeret og ordningen for innlevering av sertifikater. Rettsakten vil også ha detaljer om beregningsmetoder av utslipp inkludert blant annet utslippsfaktorer og metoder for pålitelighet av dataene som ligger til grunn for fastsettelsen av standardverdiene. Av endringsforordningen om forenklinger følger det at Kommisjonen også kan regulere årlige standard karbonpriser i underliggende rettsakter etter artikkel 6 nr. 6 .
- Akkreditering av verifikatører og verifikasjonsprinsipper, jf. artikkel 8 nr. 3 og/eller artikkel 18 nr. 1, og vilkår for å akkreditere verifikatører, jf. artikkel 18 nr. 3: For å sikre pålitelighet i rapporteringen, krever CBAM-forordningen at utslippsdata verifiseres av uavhengige og akkrediterte verifikatører. Kommisjonen har varslet to underliggende rettsakter som sannsynligvis vil fokusere på metoder eller standarder verifikatørene er pålagt å følge og hvordan gjennomføre verifiseringen, samt vilkår for å bli akkreditert som verifikatør.
- Karbonpris betalt i tredjeland og pris på CBAM-sertifikater, jf. artikkel 9 nr. 4 og/eller artikkel 21 nr. 3: Det er forventet at rettsakten vil gi ytterligere informasjon om omregning av karbonprisen betalt i utenlandsk valuta til euro, dokumentasjon som kreves for at karbonprisen faktisk er betalt, eventuelle relevante rabatter eller annen form for kompensasjon samt hvordan den betalte karbonprisen skal tas hensyn til ved beregning av antall CBAM-sertifikater som skal leveres inn. Det forventes også at rettsakten vil gi ytterligere informasjon om anvendelsen av metoden for å beregne gjennomsnittsprisen på CBAM-sertifikater og de praktiske ordningene for offentliggjøring av prisen.
- Salg og tilbakekjøp av CBAM-sertifikater, jf. artikkel 20 nr. 6: Rettsakten skal spesifisere nærmere tidspunkt, administrasjon og andre forhold knyttet til håndteringen av salg og tilbakekjøp av CBAM-sertifikater.
- Rapportering av importdata, jf. artikkel 25 nr. 6: Det er forventet at rettsakten kommer til å fastsette omfanget av informasjonen som skal kommuniseres fra

tollmyndighetene til Kommisjonen, samt hyppigheten og prosedyrene for hvordan informasjonen skal kommuniseres til Kommisjonen.

- Tilpasning til regler for vederlagsfri tildeling etter EUs klimakvotesystem, jf. artikkel 31 nr. 2: Det er forventet at rettsakten skal gi detaljerte regler for innfasingen av forpliktelsen til å levere CBAM-sertifikater til oppgjør. Reglene vil stå i forhold til regler for tildeling av vederlagsfrie kvoter under klimakvotesystemet.

I henhold til CBAM-forordningen gis Kommisjonen myndighet til å vedta flere underliggende rettsakter som foreløpig ikke er varslet:

- Liste over tredjeland hvor CBAM ikke kommer til anvendelse, jf. artikkel 2 nr. 10, og regler for hvordan CBAM skal gjelde for elektrisitet fra tredjeland som ikke lenger er unntatt, jf. artikkel 2 nr. 11.
- Tiltak for å forhindre omgåelse av regelverket, jf. artikkel 27 nr. 6, som gir Kommisjonen myndighet til å utvide listen over CBAM-varer dersom det oppdages et mønster av omgåelse ved at varer blir litt endret for å falle utenfor de omfattede CN-kodene.
- I tillegg får Kommisjonen i endringsforordningen om forenklinger myndighet til å vedta underliggende rettsakter om den nedre terskelen for import av varer for å omfattes av CBAM-forordningen etter artikkel 2a og om gebyrer for å finansiere den sentrale salgsplattformen etter artikkel 20.

4 Gjeldende rett som påvirkes av eller ses i sammenheng med CBAM

CBAM er et nytt juridisk virkemiddel i Norge. I dette kapitlet omtales gjeldende rett som vil kunne påvirkes av eller som må ses i sammenheng med CBAM-regelverket.

4.1 Regelverk for tildeling av vederlagsfrie klimakvoter

Klimakvotedirektivet og underliggende rettsakter er tatt inn i EØS-avtalen og er gjennomført i norsk rett gjennom klimakvoteloven, forurensingsloven og klimakvoteforskriften. Reglene for vederlagsfri tildeling av kvoter er gjennomført i norsk rett gjennom klimakvoteforskriften kapittel 4. Dette kapitlet inneholder sentrale bestemmelser om tildeling og henviser til en rekke underliggende EU-rettsakter som ligger til grunn for beregningen. Forordning (EU) 2019/331 om felles regler i unionen for vederlagsfri tildeling er den mest sentrale.

Det er industrianlegg som har rett på tildeling under EUs klimakvoteregulering. I klimakvotedirektivet er det regler om reduksjon av tildeling til anlegg som produserer CBAM-varer, se artikkel 10a. Denne regelen om at årlig tildeling skal reduseres som følge av innføring CBAM er gjennomført i klimakvoteforskriften § 4-7 tredje ledd og begynner å

gjelde fra 2026. Anleggene som omfattes av denne regelen vil motta følgende andel av full vederlagsfri tildeling i årene fram mot 2033:

- 97,5 pst. i 2026
- 95 pst. i 2027
- 90 pst. i 2028
- 77,5 pst. i 2029
- 51,5 pst. i 2030
- 39 pst. i 2031
- 26,5 pst. i 2032
- og 14 pst. i 2033

Fra 2034 vil anleggene ikke lenger få tildelt kvoter vederlagsfritt. CBAM-deklarantenes forpliktelse til å svare CBAM-sertifikater trappes opp i tilsvarende periode, se kapittel 3.4.3 om oppgjør av CBAM-forpliktelsen.

4.2 Vareførselslovgivningen

Vareførselsloven gjelder for all inn- og utførsel av varer til og fra tollområdet. Tollområdet er det norske fastlandet og tilhørende territorialfarvann, men ikke Svalbard, Jan Mayen og Norges biland. Kontinentalsokkel og økonomisk sone inngår ikke i tollområdet.

Ved innførsel til tollområdet er det etter vareførselsloven kapittel 2 krav om forhåndsvarsel om varer til tollmyndighetene jf. § 2-1, melde- og opplysningsplikt ved ankomst jf. § 2-3 og plikt til å fremlegge varene jf. § 2-4.

I tillegg skal alle varer som innføres til tollområdet tollbehandles etter vareførselsloven kapittel 3, ved å underlegges en tollprosedyre for innførsel etter vareførselsloven kapittel 4. Dette gjøres gjennom deklarasjonsplikten etter vareførselsloven § 3-2, ved å levere en deklarasjon til tollmyndighetene for aktuell tollprosedyre etter vareførselsloven §§ 4-1 til 4-8. Prosedyren overgang til fri disponering, jf. vareførselsloven § 4-1, innebærer at tollavgift og andre innførselsavgifter beregnes, og varen kan disponeres fritt i tollområdet. Deklarasjonsplikten for utførsel følger av vareførselsloven kapittel 5.

Elektrisk kraft skal som andre varer underlegges en tollprosedyre ved innførsel. På grunn av varens beskaffenhet er det kun tollprosedyren overgang til fri disponering som er aktuell. I vareførselsforskriften § 4-1-6 niende ledd er det et unntak som innebærer at elektrisk kraft kan deklarerer ved at Statnett SF rapporterer all innførsel samlet. Slik deklarerer skjer etterskuddsvis for hver måned. Det er etter § 2-1-2 annet ledd bokstav a også unntak for plikten til å gi forhåndsvarsel og etter § 2-4-5 bokstav d unntak for fremleggelsesplikten for elektrisk kraft.

Ved innenlands bearbeiding av CBAM-varer, vil prosedyren innenlands bearbeiding av industrivarer, jf. vareførselsloven § 4-7, være aktuell. Ved bruk av denne tollprosedyren

beregnes ikke tollavgift eller andre innførselsavgifter. Se ytterligere informasjon i kapittel 9.2.

Det finnes ikke særskilte tollprosedyrer som skal benyttes for utenlands bearbeiding av varer eller for varer som returneres til Norge. I disse tilfellene må prosedyren utførsel benyttes, jf. vareførselsloven § 5-9, i kombinasjon med tekniske prosedyrekoder i TVINN (Tolletatens elektroniske deklarasjonssystem) og valgt prosedyre ved gjeninnførsel. Prosedyrekoder er koder som betegner hva innførselen eller utførselen gjelder. På den måten innhentes mer informasjon om varene som underlegges tollprosedyren for utførsel. Eksempelvis kan det ved retur av en CBAM-vare benyttes prosedyrekoden 6010 for gjeninnførsel av varer som tidligere er ordinært utført. Ved utenlands bearbeiding av en CBAM-vare, kan det benyttes prosedyrekoden 2100 ved utførsel for å markere at varen skal bearbeides i utlandet, og prosedyrekode 6021 ved gjeninnførsel for å markere at varen er blitt bearbeidet i utlandet.

Vareførselsloven § 7-21 har regler om tollrepresentant. Det følger av bestemmelsen at tollrepresentanten handler på vegne av den representerte og i den representertes navn. Vareførselsloven har ikke, som UCC, regler om bruk av indirekte tollrepresentant. Ved indirekte tollrepresentasjon i UCC opptrer representanten i eget navn overfor tollmyndighetene, selv om et underliggende avtaleforhold viser at vedkommende opptrer på vegne av en annen. I CBAM-forordningen skal indirekte tollrepresentant benyttes. Se kapittel 9.3 for en beskrivelse av hvordan dette skal reguleres i CBAM-loven.

Opprinnelsesregler benyttes for å avgjøre en vares opprinnelse. Tollavgiftsloven § 4-1 regulerer spørsmål om preferensiell opprinnelse ved innførsel av varer til Norge. Med preferensiell opprinnelse menes fastsetting av opprinnelsesland på grunnlag av frihandelsavtale eller det generelle preferansesystemet for utviklingsland (GSP). Norge har inngått frihandelsavtaler med en rekke land og hver avtale har sitt sett med preferensielle opprinnelsesregler. De preferensielle opprinnelsesreglene i EØS-avtalen er regulert i avtalens protokoll 4, hvor det vises til den regionale konvensjonen om felles preferensielle opprinnelsesregler for EFTA, EU og landene rundt Middelhavet (PEM). Preferensiell opprinnelse gir grunnlag for preferensiell tollavgiftssats, jf. tollavgiftsloven § 3-1 første ledd bokstav b og c.

Tollavgiftsloven § 4-2 regulerer ikke-preferensiell opprinnelse ved innførsel av varer til Norge. Ikke-preferensielle opprinnelsesregler har betydning for andre spørsmål enn tollavgiftssatser, blant annet for anvendelse av handelstiltak, opprinnelsesmerking, offentlige innkjøp og handelsstatistikk. Se kapittel 9.4 for en beskrivelse av hvordan opprinnelsesregler skal anvendes i Norge for CBAM-varer.

5 Rettstilstanden i Norden

CBAM-forordningen vil få direkte virkning i Sverige, Danmark og Finland, som følge av at de er EU-medlemmer og at forordningen ikke må gjennomføres særskilt i medlemsstatenes nasjonale rett, til forskjell fra Norge. De tre landene har imidlertid nasjonal lovgivning som utfyller og supplerer forordningen.

5.1 Svensk rett

Utfyllende bestemmelser til CBAM-forordningen er gitt i *Lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen*¹⁶

I loven er det gitt særlige regler om autorisasjon av CBAM-deklaranter i § 3 og om verifikasjon i § 4. Bestemmelsene gir regjeringen fullmakt til å fastsette nærmere forskrifter som er nødvendige for å gjennomføre forpliktelsene i forordningen, blant annet om krav til søknader om autorisasjon som CBAM-deklarant og om tilbakekall av status som godkjent CBAM-deklarant.

Tilsyn er regulert i §§ 5 til 10 i loven. Bestemmelsene gir kompetent myndighet blant annet rett til å kreve opplysninger som trengs for å utføre tilsyn og rett til uhindret adgang til bygninger, lokaler og anlegg som brukes av en fysisk eller juridisk person. Etter § 10 kan regjeringen eller den myndighet som regjeringen bestemmer, gi forskrifter om gebyr for å dekke myndighetenes kostnader med kontroll og tilsyn.

Det fremgår av § 11 i loven at kompetent myndighet kan ilegge sanksjoner i henhold til artikkel 26 i forordningen og overgangsbestemmelsene i artikkel 36 og artikkel 16 i kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2023/1773. I § 12 er det gitt en regel om foreldelse for slik avgift, som innebærer at avgift ikke kan ilegges senere enn det fjerde året etter det tidspunktet CBAM-erklæringen skulle ha vært levert inn. Det er også gitt hjemmel for å fastsette nærmere regler om sanksjoner i forskrift.

Naturvårdsverket er kompetent myndighet etter CBAM-forordningen i Sverige.

5.2 Dansk rett

Supplerende bestemmelser til CBAM-forordningen er gitt i *Lov om supplerende bestemmelser til forordning om indførelse af en kulstofgrænsetilpasningsmekanisme*.¹⁷

Loven gir i § 5 hjemmel for å kreve gebyr for dekning av myndighetenes kostnader knyttet til oppgaver som utføres i henhold til forordningen. § 7 i loven gir hjemmel for å gi særskilte pålegg om overholdelse av CBAM-forordningen.

¹⁶ [Lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen.](#)

¹⁷ [Lov om supplerende bestemmelser til forordning om indførelse af en kulstofgrænsetilpasningsmekanisme](#)

Opplysningsplikt er regulert i §§ 8 og 9 i loven. Det fremgår av § 8 at den som er omfattet av forordningen, på anmodning fra myndighetene skal gi alle opplysninger som er nødvendige for at myndighetene kan utføre sine oppgaver etter forordningen. Videre er det gitt hjemmel for å fastsette særlige regler om oppbevaring av opplysninger, og hjemmel for innhenting av opplysninger fra Skatteforvaltningen.

Digital kommunikasjon og automatisering er regulert i § 10 i loven. Bestemmelsen fastslår blant annet at det kan treffes vedtak ved hjelp av automatisert saksbehandling. Videre gis det hjemmel til å fastsette nærmere regler om digital kommunikasjon og automatisert saksbehandling.

Loven § 11 gir en generell hjemmel til å fastsette regler som er nødvendige for å gjennomføre, anvende eller håndheve CBAM-forordningen og EU-rettsakter om forhold omfattet av forordningen.

Loven gir også regler om straff for brudd på påbud etter § 7 og brudd på opplysningsplikt etter § 8.

Erhvervsstyrelsen og Energistyrelsen er kompetente myndigheter etter CBAM-forordningen i Danmark. Energistyrelsen vil kontrollere CBAM-erklæringer, mens Erhvervsstyrelsen vil ha ansvaret for å autorisere CBAM-deklaranter.

5.3 Finsk rett

Supplerende bestemmelser til CBAM-forordningen er gitt i Lag om genomförande av Europeiska unionens förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen.¹⁸

Loven § 2a regulerer finansiell sikkerhetsstillelse ved autorisasjon av CBAM-deklaranter. Bestemmelsen gir hjemmel for å fastsette forskrifter om hvilke typer sikkerhet som aksepteres og hvilke finansinstitusjoner i EU som det kan godkjennes garantier fra.

Det fremgår av § 2b at søknader om autorisasjon av CBAM-deklaranter etter forordningen er avgiftsfrie. Departementet forstår dette slik at det ikke skal betales gebyr for saksbehandlingen.

Opplysningsplikt er regulert i § 3. Bestemmelsen gir myndighetene rett til å få opplysninger som er nødvendige for å føre tilsyn i henhold til CBAM-forordningen, av de som omfattes av forpliktelsene i forordningen.

¹⁸ [Lag om ändring av lagen om genomförande av Europeiska unionens förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen | 753/2024 | Finlands författningssamling | Finlex](#)

Sanksjoner for brudd på forpliktelsene i CBAM-forordningen er regulert i § 4a i loven. Bestemmelsen gir hjemmel for å ilegge sanksjoner i henhold til artikkel 26 i forordningen.

Tollmyndighetene er kompetent myndighet etter CBAM-forordningen i Finland.

6 Innlemmelse i EØS-avtalen

6.1 Overordnet om innlemmelse av CBAM i EØS-avtalen

EØS/EFTA-landene er forpliktet til å innlemme EU-rettsakter som faller innenfor EØS-avtalens saklige og geografiske virkeområde. Det er imidlertid også adgang for Norge til å ta inn EU-regelverk på frivillig grunnlag, dersom det er i norsk interesse og det er enighet i EØS-komiteen.

CBAM-forordningen har koblinger til EUs klimakvotedirektiv, som er innlemmet i EØS-avtalen. Den har også betydning for at det indre marked i EØS skal fungere etter sin hensikt, og for konkurranseevnen til europeisk industri. Dette taler for at forordningen faller innenfor EØS-avtalens saklige og geografiske virkeområde. Samtidig regulerer forordningen import av varer fra tredjeland. Det taler mot EØS-relevans fordi EØS-avtalen regulerer forholdet mellom EU og EØS/EFTA-landene og innebærer ikke felles handelspolitisk eller regulatorisk regime overfor tredjeland.

Etter grundige vurderinger har regjeringen kommet frem til at det er i Norges interesse å bli med på samarbeidet om CBAM. På bakgrunn av dialog med EU, tas det sikte på at CBAM-forordningen innlemmes i EØS-avtalens vedlegg XX Miljø.

Det er flere underliggende rettsakter til CBAM-forordningen (se kapittel 3.8). Innlemmelse av disse i EØS-avtalen må også vurderes konkret og enkeltvis. De underliggende rettsaktene er imidlertid sentrale for at CBAM skal fungere etter sin hensikt. Det vil derfor trolig være i norsk interesse å innta også disse i EØS-avtalen.

6.2 Behov for tilpasninger til CBAM-forordningen

Forskjeller i virkeområde, institusjonell struktur og rettslig oppbygning mellom EU-retten og EØS-retten kan medføre behov for tilpasninger ved innlemmelse av EU-rettsakter i EØS-avtalen. Dette gjelder særlig tilpasninger som ivaretar EØS-avtalens to-pilarstruktur, samt særlige forhold i EØS/EFTA-landene. I tillegg kan det være nødvendig med tilpasninger til bestemmelser i EU-regelverk som bygger på eller henviser til andre EU-rettsakter som ikke er en del av EØS-avtalen.

Behovet for EØS-tilpasninger er under vurdering i dialog med EØS/EFTA-landene og EU. Det er særlig tre hovedområder hvor det vurderes tilpasninger.

6.2.1 Opprettholdelse av to-pilarstrukturen i EØS-avtalen

To-pilarstrukturen i EØS-avtalen innebærer at oppgaver som er tillagt Kommisjonen for EFTA-landenes del skal utøves av EFTAs overvåkingsorgan (ESA) og EFTAs faste komité. Hvilken konkret rolle og oppgaver ESA får i CBAM vil avklares i forbindelse med EØS-komiteens beslutning om innlemmelse av CBAM-forordningen i EØS-avtalen.

Som beskrevet i kapittel 3.6 har Kommisjonen en sentral rolle i forvaltningen av CBAM. For å sikre en effektiv gjennomføring av forordningen, eies og administreres CBAM-registeret av Kommisjonen. De fleste av de tekniske oppgavene i forordningen ligger derfor nærmest Kommisjonen å utføre. Departementets vurdering er at det trolig også vil være den mest effektive løsningen at Kommisjonen utfører de samme oppgavene overfor EØS/EFTA-landene. De aktuelle oppgavene knytter seg i stor grad til overvåkning og administrering av data som CBAM-deklaranter og produsenter rapporterer til CBAM-registeret. Det derfor ikke hensiktsmessig at ESA utfører slike oppgaver på vegne av EØS/EFTA-landene. Et viktig hensyn i den forbindelse er at CBAM-forordningen etablerer en fullharmonisert ordning som gjelder på tvers av EU-landene (og i EØS/EFTA-landene ved innlemmelse). Det er behov for en felles og ensartet praktisering av de tekniske oppgavene for at mekanismen skal fungere etter hensikten. Dette har klare paralleller til EUs kvotesystem, hvor EØS/EFTA-landene er fullverdig part. Det legges derfor opp til at Kommisjonen skal utføre de tekniske oppgavene overfor aktører i EØS/EFTA-landene. Spørsmålet må avklares nærmere med EU-siden i tilpasningsarbeidet.

For oppgaver som krever skjønnsmessige vurderinger og som er beslutninger som påvirker rettigheter og forpliktelser overfor aktører i EØS/EFTA-landene, er det grunn til at ESA skal utføre oppgavene. Foreløpig er det identifisert at dette er tilfelle i artikkel 19 og 27 hvor Kommisjonen får kompetanse til å gjennomføre stedlig tilsyn hos aktører og til å reagere og motvirke omgåelsespraksis av forordningens bestemmelser. Regelverket er imidlertid under utvikling i EU. Dette innebærer blant annet at Kommisjonens kompetanse overfor aktørene fortsatt ikke er endelig avklart. Dette ivaretas i tilpasningsarbeidet ved å sørge for at ESA får den kompetansen som er nødvendig for å opprettholde to-pilarstrukturen.

6.2.2 Henvisninger til EUs tollunion

CBAM-forordningen har flere bestemmelser som viser til UCC, som ikke er en del av EØS-avtalen. I tillegg forutsetter CBAM bruk av EUs IT-systemer som brukes i tollunionen. Tilpasninger vurderes for å ta høyde for forskjeller i regelverket slik at det ikke blir substansielle forskjeller mellom tollprosedyrer og annet tollregelverk som anvendes i forbindelse med CBAM i EU og i Norge. Det er behov for tilpasninger som i hovedsak vil innebære at regler i vareførselsloven og vareførselsforskriften vil gjelde i stedet for UCC (se kapittel 4.2 og 9). Det vurderes også om norske CBAM-deklaranter og myndigheter skal ha tilgang til EUs IT-systemer, eller om vi skal etablere nasjonale systemer (se kapittel 10.2.3).

6.2.3 Avtaler med tredjeland

CBAM-forordningen inneholder bestemmelser som viser til avtaler med tredjeland og gir Kommisjonen kompetanse til å inngå avtaler med tredjeland om forhold som påvirker forpliktelsene til pliktsubjektene etter CBAM-forordningen. Samarbeid med tredjeland faller i utgangspunktet utenfor EØS-avtalens virkeområde. Avtaler inngått mellom EU og tredjeland er ikke bindende for EØS/EFTA-landene og kompetansen til å inngå avtaler med tredjeland ligger hos EØS/EFTA-landene. Hvorvidt bestemmelser som gjelder avtaler med tredjeland skal innlemmes i EØS-avtalen og med hvilke tilpasninger, må vurderes fra sak til sak. Det vurderes om det er behov for tilpasninger til slike bestemmelser i CBAM-forordningen for å

ivareta at CBAM skal være et harmonisert system på tvers av EØS fra 2027 og dermed ha like konkurransevilkår.

6.2.4 Geografisk virkeområde

Forordningen gjelder også ved import av CBAM-varer til anlegg og installasjoner i økonomiske sone og på kontinentalsokkelen som er tilgrensende EUs tollområde. Norges økonomiske sone og norsk kontinentalsokkel faller utenfor EØS-avtalens geografiske virkeområde, jf. EØS-avtalen artikkel 126. Vi er derfor ikke forpliktet til å gi CBAM-regelverket tilsvarende anvendelse i norsk økonomisk sone og på norsk kontinentalsokkel.

Departementet mener at det er i norsk interesse å gi CBAM-regelverket tilsvarende anvendelse i disse områdene, fordi CBAM vil få et tilsvarende geografisk virkeområde som i EU, og dermed bidra til et mer velfungerende system. Formålene bak CBAM gjør seg tilsvarende gjeldende for CBAM-varer som føres til anlegg og installasjoner i Norges økonomiske sone og på den norske kontinentalsokkelen som er tilgrensende norsk tollområde. Departementet ser ikke at det er tungtveiende hensyn som taler mot å gjøre CBAM-regelverket gjeldende i disse områdene. CBAM-forordningens anvendelse på norsk økonomiske sone og kontinentalsokkel vil ikke ha presedens for tolkningen av EØS-avtalens virkeområde generelt.

I forhandlingene om innlemmelse av rettsakten i EØS-avtalen legges det opp til at forordningen ikke skal gjelde for Liechtenstein, da landet er en del av det sveitsiske tollområdet.

7 Forholdet til WTO-retten

Som medlem i Verdens handelsorganisasjon (WTO) er Norge blant annet part i Generalavtalen om tolltariffer og handel 1994 (GATT 1994). I vurderingen opp mot WTO-regelverket, legger departementet vekt på betydningen av CBAM som et klimatiltak. Det legges opp til at ordningen innføres i Norge på tilsvarende måte som i EU. I EU er forordningen ansett som forenlig med WTO.

Når det gjelder prinsippet om nasjonal behandling (artikkel III i GATT) legger departementet vekt på at ordningen ikke skal behandle importerte produkter mindre gunstig enn innenlandske produkter. Når det gjelder bestevilkårsprinsippet (MFN) i GATT 1994 artikkel I:1 innebærer ordningen at samme karbonpris anvendes på importerte varer, uavhengig av opprinnelsesland. Etter departementets syn vil CBAM uansett kunne rettferdiggjøres på grunnlag av unntaksbestemmelsen i GATT 1994 artikkel XX, knyttet til beskyttelse av menneske-, dyre-, planteliv og -helse og bevaring av ikke-fornybare naturressurser, jf. bokstav b og g.

En nærmere vurdering av CBAM opp mot WTO-regelverket vil kunne bero på hvordan ordningen gjennomføres og praktiseres. Nærmere detaljer av betydning for hvordan ordningen rent faktisk vil virke, vil bero på innholdet i fremtidige underliggende rettsakter som forventes vedtatt i EU, og som vil være aktuelle for innlemmelse i EØS-avtalen.

8 Om forslaget til CBAM-lov

8.1 Behov for en CBAM-lov

I dag er det ingen lov som gir hjemmel for å innføre CBAM-forordningen i norsk rett. CBAM er et nytt sektorovergripende virkemiddel som skiller seg fra øvrige virkemidler i norsk rett, både i form og karakter. Departementet foreslår en lov om justering av karbonpris ved import av varer (med korttittel: CBAM-loven), som vil gjennomføre CBAM-forordningen i norsk rett. Loven vil også etablere nødvendige hjemler for gjennomføringen og forvaltningen av forordningen, samt en forskriftshjemmel til å gjennomføre forventede underliggende rettsakter som tas inn i EØS-avtalen.

Kapittel 8 gir en samlet fremstilling av bakgrunnen for lovforslaget og behovet for de foreslåtte bestemmelsene. Det redegjøres for lovens virkeområde, bestemmelsen om gjennomføring av CBAM-forordningen, gjennomføring av endringsrettsakten om forenklinger, de foreslåtte forskriftshjemlene og deres betydning samt de foreslåtte lovbestemmelsene knyttet til tilsyn, håndheving og sanksjonering av CBAM-regelverket. Kapittelet omtaler også innkreving og ikrafttredelse.

8.2 Virkeområde

Departementet foreslår at lovens virkeområde i § 1 utformes i samsvar med virkeområdet angitt i CBAM-forordningens artikkel 2, slik at loven muliggjør gjennomføring av CBAM-forordningen og tilhørende underliggende rettsakter i norsk rett.

Dette innebærer at loven må gjelde når varer importeres til Norges tollområde, som omfatter det norske fastlandet og territorialfarvannet, men ikke Svalbard, Jan Mayen eller Norges biland, jf. vareforselsloven § 1-2 annet ledd.

Som omtalt i kapittel 6.2.4, legger CBAM-forordningen opp til at mekanismen også skal gjelde når varer føres til medlemsstatenes kontinentalsokkel og økonomisk sone, i den grad disse områdene er tilstøtende tollområdet. CBAM-loven må derfor også få anvendelse når varer føres til slike områder, mens kontinentalsokkelen utenfor Antarktis og Norges biland faller utenfor virkeområdet fordi disse ikke er «tilstøtende» tollområdet.

Kontinentalsokkelen og den økonomiske sonen ligger utenfor både EU, Norge og Islands tollområde, og tollregelverket omfatter ikke disse områdene. Kommisjonen har derfor foreslått en underliggende rettsakt om de nærmere reglene for å anvende forordningen på varer som føres til disse områdene.

Videre må loven også gjelde for tilfeller når den som er etablert i Norge importerer CBAM-varer til andre tollområder innenfor EØS, jf. forslag til § 1 annet ledd. Import til Liechtenstein foreslås eksplisitt unntatt, ettersom Liechtenstein trolig ikke vil omfattes av CBAM, jf. kapittel 6.2.4. Når CBAM-forordningen er innlemmet i EØS-avtalen og loven trer i kraft, vil den gjelde for CBAM-varer med opprinnelse i tredjeland som importeres til EU, Norge og Islands tollområder, samt føres til installasjoner og innretninger i disse landenes økonomiske soner og kontinentalsokler, forutsatt at områdene er tilstøtende ett av tollområdene. Dette

innebærer at loven må gjelde for aktører som er etablert i Norge, og som importerer eller fører varer CBAM-varer til alle disse områdene.

For eksempel skal ansvarlige myndigheter kontrollere at en norsk CBAM-deklarant som importerer en CBAM-vare til EUs tollområde har korrekt angitt importen i CBAM-erklæringen, og følge opp at deklaranten leverer tilstrekkelig antall CBAM-sertifikater for importen. Videre, med den nedre importgrensen på 50 tonn som følger av endringsforordningen om forenklinger, vil det være den samlede importen av CBAM-varer til alle tre tollområder med tilstøtende økonomiske soner og kontinentalsokler som er relevant for å vurdere om terskelen er overskredet.

8.3 Gjennomføring av CBAM-forordningen

Fordi CBAM-forordningen etablerer nye regler av en karakter som bør reguleres i lov, foreslår departementet at CBAM-forordningen gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon i CBAM-loven, se lovforslagets § 2 første ledd. Forordningen gjennomføres «som sådan» jf. EØS-avtalens artikkel 7 bokstav a. Det vil si at ordlyden i CBAM-forordningen med de tilpasninger som avtales gjennom EØS-komitebeslutningen, blir norsk rett. Departementet viser til omtalen av forordningen i kapittel 3 og tilpasninger som diskuteres med Kommisjonen i kapittel 6.2.

Endringsforordningen om forenklinger av CBAM-forordningen ble som tidligere nevnt vedtatt av Rådet 29. september i år. Endringene er fortløpende omtalt i kapittel 3 sammen med omtalen av CBAM-forordningen. Departementet mener det er hensiktsmessig at endringene også inkluderes i CBAM-loven. Endringsrettsakten reduserer antall pliktsubjekter i forordningen, endrer flere av de sentrale bestemmelsene i CBAM-forordningen og innfører blant annet en ny artikkel 25 a om omgåelse som er av lovs karakter. Fordi rettsakten nylig ble vedtatt i EU, er det ikke påbegynt dialog med Kommisjonen og de andre EØS/EFTA-landene om EØS-komitebeslutning om innlemmelse av endringsrettsakten i EØS-avtalen. Dersom det foreligger tilstrekkelig informasjon om en EØS-komitebeslutning i tide til lovforslaget skal sendes til Stortinget, vil endringsforordningen også kunne gjennomføres i CBAM-loven gjennom inkorporasjon. Se lovforslagets § 2 første ledd alternativ 1. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig informasjon i tide til å gjennomføre endringsrettsforordningen i lovs form, foreslår departementet likevel å gjennomføre den opprinnelige CBAM-forordningen i lovs form. Endringsforordningen kan deretter gjennomføres ved en senere lovendring.

Et alternativ til dette er at departementet foreslår for Stortinget at endringsforordningen midlertidig gjennomføres i forskrift, ved at det tas inn en derogasjonshjemmel i CBAM-loven som gir Kongen myndighet til å gjennomføre endringsrettsakten i forskrift. Se alternativ 2 til § 2 annet ledd. Departementet understreker at en slik derogasjonsbestemmelse i så fall vil være en midlertidig løsning, og at det vil arbeides for å ta endringsrettsakten inn i loven så fort det er praktisk mulig.

Fordi endringsforordningen nylig ble vedtatt i EU, har ikke departementet vurdert grundig hvorvidt det tilsier at det er behov for å justere lovforslaget. Våre foreløpige vurderinger tilsier at endringsforordningen ikke vil ha stor påvirkning på utformingen av loven. Lovens

generelle virkeområde i § 1 må etter departementets syn også omfatte importører under 50-tonnsgrensen, for eksempel i forbindelse med reglene om rapportering av tolldata etter artikkel 25. Hvorvidt innholdet i endringsforordningen tilsier at lovforslaget må justeres vil det arbeides videre med frem til lovforslaget fremlegges for Stortinget.

8.4 Hjemmel til å gjennomføre underliggende rettsakter

Departementet foreslår en forskriftshjemmel til å gjennomføre underliggende rettsakter. Kommisjonen vil vedta med hjemmel i CBAM-forordningen, og som innlemmes i EØS-avtalen. Se § 2 alternativ 1 annet ledd og alternativ 2 tredje ledd. Gjennomføringen av de underliggende rettsaktene i norsk rett vil dermed følge lovgivningsnivået i EU.

Det er på nåværende tidspunkt ikke endelig avklart hvilke underliggende rettsakter som vil bli vedtatt til utfylling og gjennomføring av CBAM-forordningen, men kompetansen som tildeles Kongen vil uansett være begrenset til å gjennomføre rettsakter som tas inn i EØS-avtalen. Hvorvidt det er behov for Stortingets samtykke i lys av Grunnloven § 26, for at rettsaktene skal tas inn i EØS-avtalen, vil vurderes konkret for hver rettsakt av departementet. Det vises til kapittel 3.8 hvor det redegjøres nærmere for vedtatte og forventede underliggende rettsakter.

8.5 Hjemmel til å gi supplerende nasjonale regler

Det er behov for å fastsette øvrige nasjonale bestemmelser som supplerer reglene som følger av CBAM-forordningen. Dette for å sikre at CBAM-forordningen kan forvaltes i Norge slik EØS-avtalen forutsetter og at forordningen får effektivt gjennomslag i Norge.

Supplerende nasjonale bestemmelser vil være aktuelt der CBAM-regelverket forutsetter eller krever nasjonale reguleringer. I tillegg kan det være behov for slike bestemmelser dersom departementet vurderer at de er nødvendige for å sikre at forordningen fungerer etter sin hensikt i Norge. I de tilfeller CBAM-regelverket gir valgfrihet for ansvarlig myndigheter til å stille krav, f.eks. for krav til dokumentasjon, kan det også bli aktuelt å forskriftsfeste slik krav med hjemmel i CBAM-loven.

I endringsforordningen om forenklinger av CBAM-forordningen er det fastsatt i artikkel 11 nr.1, at medlemsstatene har en forpliktelse til å sørge for at ansvarlig myndighet har alle nødvendige fullmakter til å utføre oppgaver etter forordningen.

Det vil for eksempel være nødvendig å lage nasjonale bestemmelser knyttet til det faktum at CBAM-forordningen forutsetter bruk av EUs UCC-regelverk som ikke er en del av EØS-avtalen. I tilpasningene til EØS-komitebeslutningen legges det opp til å vise til nasjonalt regelverk der forordningen viser til EUs UCC-regelverk. Fordi det ikke er alle bestemmelsene det henvises til i forordningen som finnes tilsvarende i norsk rett, er det behov for å vurdere om disse skal lages i forskrift til CBAM-loven. På nåværende tidspunkt foreligger det ikke vedtak om EØS-komitebeslutning av CBAM-forordningen. Departementet må derfor vurdere ordlyden i bestemmelsen nærmere frem til lovforslaget skal fremlegges for Stortinget. Det kan imidlertid være aktuelt å fastsette bestemmelser i forskrift om ikke-preferensielle opprinnelse for CBAM-formål og regler om representant som er autorisert CBAM-deklarant. Det samme gjelder tollprosedyrer brukt i CBAM-forordningen, jf. artikkel

6. Når lovforslaget skal fremmes til Stortinget vil vi ha mer informasjon om tilpasningene til CBAM-forordningen og det vil derfor være mulig å si mer konkret hvilke bestemmelser som må utarbeides i forskrift med hjemmel i CBAM-loven.

Departementet foreslår på bakgrunn av dette en forskriftshjemmel som vil gi adgang til å fastsette nasjonale supplerende bestemmelser som er nødvendige for forvaltning av CBAM i Norge, se lovforslagets § 2 alternativ 1 tredje ledd.

8.6 Forholdet til forvaltningsloven

I CBAM-forordningen er det en del saksbehandlingsregler som vil supplere forvaltningslovens saksbehandlingsregler, f.eks. regler om krav til begrunnelse og underretning av enkeltvedtak, og tilhørende klagerett i artikkel 19 nr. 5 om kontroll av CBAM-erklæringen. CBAM-forordningens saksbehandlingsregler harmonerer fullt ut med tilsvarende regler i forvaltningslovens kapittel IV og kapittel 7 og 8 i ny forvaltningslov. Departementet legger for øvrig til grunn at CBAM-forordningen ikke gir uttømmende regler for saksbehandlingen slik at forvaltningslovens generelle saksbehandlingsregler også kommer til anvendelse, f.eks. vil forvaltningslovens krav til forhåndsvarsel av enkeltvedtak komme til anvendelse selv om ikke dette er eksplisitt regulert i CBAM-forordningen.

Søknader om autorisasjon som CBAM-deklarant skal sendes i elektronisk format jf. forordningens artikkel 5 og autorisasjonsforordningen artikkel 1 nr. 1. Ifølge merknader til ny forvaltningslov § 10 kreves hjemmel i lov for å pålegge den enkelte å bruke elektroniske løsninger. Departementet legger til grunn at lovkravet er oppfylt gitt at CBAM-forordningen gjennomføres i CBAM-loven ved inkorporasjon.

8.7 Hjemmel til å fastsette ansvarlig myndighet

Norske myndigheter skal som «ansvarlig myndighet» forvalte og håndheve CBAM-regelverket overfor CBAM-deklaranter som er etablert i Norge. Departementet foreslår en forskriftshjemmel i § 3, som gir Kongen kompetanse til å fastsette hvem som er «ansvarlige myndigheter» for ulike deler av CBAM-forordningen. Når dette reguleres i forskrift, skyldes det praktiske hensyn. Det gir Regjeringen fleksibilitet til å endre oppgavefordelingen mellom etatene uten at det krever lovendring.

Det legges opp til at Miljødirektoratet og Skatteetaten vil få myndighetsoppgaver som ansvarlige myndigheter under CBAM-forordningen. Miljødirektoratet vil få hovedansvaret. Dette innebærer blant annet å treffe enkeltvedtak knyttet til årlige CBAM-erklæringer og innlevering av CBAM-sertifikater. Miljødirektoratet er også gitt ansvaret for å koordinere norske myndigheters CBAM-arbeid i forberedelsen av innføringen av regelverket.

Skatteetaten skal avgjøre søknader om autorisasjon som CBAM-deklarant og treffe vedtak om tilbakekall av en autorisasjon ved brudd på vilkårene mm. Skattedirektoratet vil være overordnet myndighet og klageinstans for vedtak om autorisasjon eller tilbakekall av autorisasjon som CBAM-deklarant. Det er også foreslått at Skatteetaten skal være innkrevingsmyndighet for krav som oppstår etter CBAM-regelverket, se nærmere omtale i kapittel 8.9.

Den nærmere oppgavefordelingen og kompetansen de ulike myndighetene skal ha i forvaltningen av CBAM vil fremgå av delegeringsvedtak og forskrift til CBAM-loven.

8.8 Tilsyn, håndheving og sanksjonering

8.8.1 Overordnet om kontroll med forpliktelser etter CBAM

Ansvarlig myndighet kan etter CBAM-forordningen føre kontroll med CBAM-erklæringer og oppgjør av CBAM-forpliktelsen, jf. nærmere omtale i kapittel 3.6.2.1. Kontrollen innebærer en vurdering av om det er samsvar mellom mengden importerte varer oppgitt i CBAM-erklæringen og faktisk importert mengde, om oppgitte faktiske utslipp fra CBAM-varer er korrekt og beregnet i tråd med metoden angitt i vedlegg IV og om karbonprisen som er oppgitt betalt i tredjeland er korrekt. Der det er brukt standardfaktorer for utslipp fra CBAM-varer og karbonpris betalt i tredjeland i tråd med regelverket, er vurderingen begrenset til om det er brukt riktig standardfaktor.

Ansvarlig myndighets kontroll med CBAM-erklæringen vil i stor grad basere seg på Kommisjonens undersøkelser og vurderinger. Dette skyldes at kontrollen normalt vil ta utgangspunkt i tolldata for import av CBAM-varer til EØS-området, utslippstall fra anlegg i tredjeland og opplysninger om karbonpris fra myndighetene i tredjeland. Dette er informasjon som bør vurderes på tvers av EØS-statene, og Kommisjonen har de beste forutsetningene for å vurdere denne informasjonen, se omtale av Kommisjonens oppgaver i kapittel 3.6.

Ansvarlig myndighet vil uansett måtte gjøre en selvstendig vurdering av den informasjonen de får tilsendt fra Kommisjonen og kan også selv innhente nødvendig informasjon for å kontrollere CBAM-erklæringer etter artikkel 19.

Ved gjennomføringen av endringsforordningen om forenklinger vil kun importører av mer enn 50 tonn CBAM-varer årlig omfattes av forpliktelsene i CBAM-forordningen. Den nye terskelen innebærer at ansvarlige myndigheter også får en kontrolloppgave av omgåelse av regelverket, se nærmere omtale av dette forslaget under kapittel 3.6.2.2. Det er grunn til å tro at Kommisjonen i dette tilfellet vil få et særlig ansvar for å tilrettelegge beslutningsgrunnlaget for nasjonale myndigheter da Kommisjonen sitter på importdata fra alle medlemsland.

I tillegg til å kontrollere CBAM-erklæringene, skal ansvarlig myndighet regelmessig vurdere om autoriserte CBAM-deklaranter oppfyller vilkårene for autorisasjon, og varsle tilbaketrekking av autorisasjonen dersom vilkårene ikke er oppfylt, se omtale under kapittel 3.4.11 og i kapittel 3.6.2.4. om tilbaketrekking av autorisasjon.

For at ansvarlig myndighet skal kunne gjennomføre de ulike kontrolloppgavene under CBAM, og slik sikre en effektiv håndheving av CBAM-regelverket, foreslås det generelle bestemmelser i loven om tilsyn, opplysningsplikt og håndheving. Forslagene omtales i det følgende.

8.8.2 Tilsyn

Kontrollen med pliktene i CBAM vil i stor grad basere seg på en dokumentkontroll av informasjon mottatt av CBAM-deklaranter, data om vareførselen fra Tolletaten og øvrige data og vurderinger fra Kommisjonen.

Kommisjonen har kompetanse til å dra på stedlig tilsyn hos CBAM-deklaranter i EU. Det følger av to-pilarstrukturen at ESA skal ha den samme kompetansen for EØS/EFTA-landene. Dersom ESA gis kompetanse til å dra på stedlig tilsyn hos norske CBAM-deklaranter, vil deres kompetanse følge direkte av forordningen med EØS-tilpasninger, som vil bli gjennomført med hjemmel i CBAM-loven.

CBAM-forordningen stiller ikke uttrykkelig krav til at ansvarlige myndigheter utfører stedlig tilsyn på eget initiativ. I vurderingen av om det skal fastsettes overtredelsesgebyr etter lovforslagets § 8, vil Miljødirektoratet ha behov for å kunne på tilsyn for å føre kontroll av varer, dokumenter mv. som ledd i vurderingen av om det er levert tilstrekkelig antall CBAM-sertifikater. Departementet foreslår derfor en hjemmel for ansvarlige myndigheter til å dra på stedlig tilsyn i lovforslagets § 4.

Bestemmelsen foreslås utformet generelt slik at den ved behov kan benyttes for samtlige kontrolloppgaver under CBAM-regelverket. Behovet for stedlig tilsyn er likevel særlig knyttet til kontroll av plikten til å levere CBAM-sertifikater og CBAM-erklæringer, for eksempel for å avdekke om mengden CBAM-varer som har blitt importert stemmer overens med innrapporterte data fra Tolletaten. Stedlige tilsyn hos importører i Norge kan også gi utfyllende informasjon om utslipp og karbonpris i tredjeland. Den foreslåtte bestemmelsen gjelder «ansvarlig myndighet» og omfatter dermed ikke Tolletaten. Tolletaten har imidlertid hjemmel i vareførselsloven § 8-13 til å foreta kontroll hos den som er opplysningspliktig etter loven. Bestemmelsen i CBAM-loven vil dermed særlig ha betydning for ansvarlig myndighets kontroll av andre opplysninger. Skatteetaten vil kreve at importøren fremlegger opplysninger som nevnt i artikkel 5 i CBAM-forordningen når de søker om å bli autorisert CBAM-deklarant. Skatteetaten har derfor ikke et behov for å dra på stedlig tilsyn.

Departementet foreslår at ansvarlig myndighet etter loven skal ha fri adgang til bygninger, transportmidler, lagre, innretninger eller områder hvor varer som er regulert i loven befinner seg eller som benyttes i næringsvirksomheten. Sistnevnte omfatter for eksempel lokaler hvor administrativt personell er plassert eller hvor relevante dokumenter befinner seg.

Departementet foreslår også at ansvarlig myndighet skal kunne kreve å få lagt frem og få granske dokumenter og annet materiale som kan ha betydning for deres oppgaver etter loven, samt undersøke, ta prøver av og kontrollere varer mv. som er regulert i medhold av loven.

Forvaltningslovens generelle bestemmelser, herunder bestemmelsene i forvaltningsloven § 15 om granskning og ny forvaltningslov §20 om undersøkelse eller beslag, supplerer reglene om tilsyn i lovforslagets § 4.

Som nevnt i punkt 8.5 fastsetter endringsforordningen om forenklinger en forpliktelse for medlemsstatene til å gi ansvarlige myndigheter tilstrekkelig kompetanse til å sikre en effektiv håndheving av CBAM-regelverket. Ansvarlige myndigheter skal i en rekke tilfeller ta endelig stilling til om forpliktelser i regelverket er overholdt, og vil etter departementets syn også kunne ha behov for å dra på stedlig tilsyn ved mistanke om omgåelse av regelverket.

Departementet bemerker at det ikke er grundig vurdert om endringsforordningen om forenklinger har betydning for ordlyden i tilsynsbestemmelsen i § 4. Det vil arbeides videre med dette frem til lovforslaget skal fremlegges for Stortinget.

8.8.3 Opplysningsplikt

I utgangspunktet skal CBAM-deklaranten selv fremlegge nødvendige opplysninger. Dette kan for eksempel være opplysninger som er nødvendige for å få og opprettholde autorisasjonen, eller opplysninger om importerte varer i CBAM-erklæringen. Ansvarlig myndighet vil likevel kunne ha behov for å kreve ytterligere opplysninger fra en CBAM-deklarant, eller fra andre offentlige myndigheter. Det kan være tilfelle i kontroll av plikten til å levere CBAM-sertifikater og CBAM-erklæring, hvor tilgang til opplysninger om å beregne utslippene fra importerte CBAM-varer, og karbonprisen som er betalt i tredjeland, er nødvendig. CBAM-deklaranten er forpliktet til å oppbevare slike opplysninger i fire år etter at CBAM-erklæringen ble levert eller skulle ha blitt levert. Departementet foreslår derfor en bestemmelse om opplysningsplikt i § 5.

I § 5 første ledd første punktum foreslår departementet en hjemmel til å pålegge enhver som er involvert i import av CBAM-varer å gi opplysninger til ansvarlig myndighet. Opplysninger kan med dette også kreves av andre enn CBAM-deklaranten og andre offentlige myndigheter, forutsatt at disse er «involvert» i import av CBAM-varer. Et eksempel på dette er importører av CBAM-varer som ikke er autorisert, men hvor det er mistanke om at vedkommende skulle vært autorisert. Dette kan være i tilfeller det er uklart om aktører har overskredet importgrensen på 50 tonn. Formålet med bestemmelsen er å sikre en forsvarlig og effektiv forvaltning av forordningen. Hjemmelen til opplysningsplikt må tolkes i tråd med alminnelige folkerettslige begrensninger, og kan bare benyttes innenfor CBAM-lovens virkeområde.

Første ledd gjelder likevel ikke innhenting av opplysninger for ansvarlig myndighets oppgaver om som ledd i kontroll av vilkårene for å fatte vedtak om autorisasjon etter CBAM-forordningens artikkel 17, se lovforslagets § 5 første ledd annet punktum. Departementet foreslår en egen regulering av dette i § 5 annet ledd.

Kriteriene for tildeling av autorisasjon følger av forordningens artikkel 17 nr. 2 og den underliggende forordningen om autorisasjon og er blant annet at søkeren har finansiell og operasjonell kapasitet til å overholde CBAM-forpliktelsene og ikke har vært involvert i alvorlige overtredelser av toll-, skatte-, markedsmisbruksregelverk eller CBAM-regelverket. Ansvarlige myndigheter skal etter den underliggende rettsakten om autorisasjon artikkel 18 nr. 1 regelmessig vurdere om autoriserte CBAM-deklaranter oppfyller vilkårene etter artikkel 17 nr. 2, og tilbakekalle autorisasjonen når vilkårene ikke lenger er oppfylt.

Etter CBAM-forordningens artikkel 5 og den underliggende rettsakten om autorisasjon skal CBAM-deklaranten selv fremlegge nødvendige opplysninger for å få og opprettholde autorisasjonen. Det kan likevel være tilfeller hvor autorisasjonsmyndigheten har behov for å undersøke nærmere opplysninger som CBAM-deklaranten har fremlagt.

Når det gjelder opplysninger om alvorlig eller gjentatt overtredelse av skatte- og avgiftslovgivningen, vil skattemyndigheten være den nærmeste kilden for å verifisere dette.

Som regel vil det være tilstrekkelig å be CBAM-deklaranten om å fremlegge skatteattest, men en skatteattest kan ha ulike svakheter. Ansvarlig myndighet kan derfor ha behov for å innhente opplysninger fra skatte- og innkrevingsmyndighetene for kontrollformål i forbindelse med en søknad om eller tilbakekall av autorisasjon. Adgangen til å innhente opplysninger fra skatte- og innkrevingsmyndighetene gjelder også opplysninger som er taushetsbelagt.

I forvaltningen av CBAM vil det være behov for å dele og innhente informasjon fra flere offentlige myndigheter i Norge, mellom ansvarlige myndigheter og tollmyndigheter i EØS-området, Kommisjonen og ESA. I CBAM-forordningen er det artikler som gir regler for informasjonsflyten via CBAM-registeret. Artikkel 25 nr. 4 spesifiserer at tollmyndighetene kan dele taushetsbelagt informasjon med Kommisjonen og ansvarlig myndighet. I artikkel 13 nr. 2 er kretsen av offentlige myndigheter som kan dele taushetsbelagt informasjon mellom hverandre utvidet sammenlignet med forvaltningslovens regler. De myndighetene som er nevnt, og som er aktuelle for EØS/EFTA-landene, er ansvarlige myndigheter, Kommisjonen og myndighetene som er ansvarlig for å ilegge administrative eller strafferettslige sanksjoner. I tillegg er det foreslått i tilpasningsarbeidet at delingen av taushetsbelagte opplysninger også skal omfatte ESA, grunnet opprettholdelsen av to-pilarstrukturen.

Forvaltningslovens generelle regler for deling av taushetsbelagt informasjon vil for øvrig supplere CBAM-loven. Forvaltningsloven § 13b nr. 3 vil derfor gi hjemmel for at tjenestemenn innad i et offentlig organ eller etat kan dele taushetsbelagt informasjon med hverandre i den utstrekning som trengs for en hensiktsmessig arbeids- og arkivordning, uten hinder av taushetsplikten i § 13. Dette innebærer blant annet at tjenstepersoner i Miljødirektoratet som arbeider med EUs klimakvotesystem, kan dele taushetsbelagt informasjon med tjenstepersoner i Miljødirektoratet som arbeider med CBAM. Selv om det kan kreves innsyn i taushetsbelagte opplysninger, er det en forutsetning at opplysningene ikke brukes ut over det som er nødvendig for å utføre oppgaver etter loven. Departementet bemerker at det legges til grunn at forvaltningslovens regler ikke dekker delingen av taushetsbelagt informasjon mellom Skatteetaten og Skatte- og innkrevingsmyndighetene jf. reguleringen i § 5 annet ledd.

Formålet med lovforslaget i § 5 er å sikre en forsvarlig og effektiv forvaltning av CBAM-forordningen. Forvaltningslovens generelle saksbehandlingsregler for pålegg om opplysninger i forvaltningsloven § 14 og ny forvaltningslov § 19 gjelder også.

8.8.4 Pålegg om retting

For å sikre etterlevelse av regelverket og oppfyllelse av EØS-rettslige forpliktelser gjennomført i forskrift med hjemmel i loven, mener departementet det er behov for en enkeltvedtakshjemmel som gir ansvarlig myndighet anledning til å gi pålegg om hvordan et brudd på regelverket skal rettes.

Forslaget i § 6 første ledd gir hjemmel til å pålegge retting. Pålegget er tenkt brukt der myndighetene har avdekket brudd på plikter og krav som er gitt i medhold av lovens §§ 2 og 5. Hensikten er å sikre overholdelse av regelverket og å gjenopprette en lovlig tilstand. Ansvarlig myndighet kan med hjemmel i en slik bestemmelse konkretisere for CBAM-

deklarantene hvilke tiltak som er nødvendige for å etterleve regelverket, og pålegge CBAM-deklarantene å gjennomføre disse.

Departementet presiserer at når brudd på regelverket avdekkes vil det i mange tilfeller kunne følges opp direkte ved å påpeke pliktnormen som er brutt og eventuelt fatte vedtak om tvangsmulkt for å sikre et oppfyllellespress, se kapittel 8.8.5. I de tilfeller pliktnormen i regelverket ikke er så tydelig utformet, eller det av andre grunner er behov for å pålegge konkrete tiltak som må iverksettes for å sikre etterlevelse av regelverket, kan det imidlertid være behov for at ansvarlige myndigheter pålegger CBAM-deklaranten å rette det ulovlige forholdet på en bestemt måte. Ansvarlige myndigheter kan likevel ikke gripe inn i den enkeltes rettigheter og interesser i større utstrekning enn nødvendig.

8.8.5 Tvangsmulkt

Departementet foreslår en hjemmel i loven for å vedta tvangsmulkt i lovforslagets § 7 jf. lovkravet i forvaltningsloven § 51.

Vedtak om tvangsmulkt er et enkeltvedtak med trussel om plikt til å betale penger til staten for å sikre at plikter som følger av lov, forskrift eller individuelle avgjørelser, blir etterlevd. Vedtak om tvangsmulkt må være mulig å etterleve på en slik måte at betalingsplikt kan unngås. Tvangsmulkt vedtas normalt når en overtredelse er oppdaget.

I endringsforordningen om forenklinger får medlemsstatene en plikt til å gi ansvarlige myndigheter tilstrekkelig kompetanse til å sikre en effektiv håndheving av CBAM-regelverket. Departementet vurderer at tvangsmulkt vil være et effektivt tiltak for å sikre etterlevelse av CBAM-regelverket og en effektiv håndheving av brudd på regelverket. Departementet foreslår derfor en hjemmel for tvangsmulkt i CBAM-loven som er generelt utformet i forslaget § 7.

Bestemmelsen er utformet slik at den kan brukes for å gi et oppfyllellespress for alle brudd på regelverket som avdekkes av ansvarlige myndigheter. Et eksempel på brudd hvor tvangsmulkt er et egnet forvaltningstiltak er ved manglende innlevering av CBAM-sertifikater. Ved slike brudd på regelverket vil det også ilegges et overtredelsesgebyr etter artikkel 26 nr. 1, men denne sanksjonen fritar ikke for etterfølgende oppfyllelse av plikten til å svare tilstrekkelig antall CBAM-sertifikater årlig, jf. artikkel 26 nr. 3. Dersom CBAM-deklaranten unnlater å oppfylle CBAM-forpliknelsen i slike tilfeller kan vedtak om tvangsmulkt være et forholdsmessig tiltak for å sørge for at CBAM-deklarantenes sertifikatforpliktelse faktisk blir gjort opp hvert år.

CBAM-forordningen har for visse situasjoner egne forvaltningstiltak som ansvarlige myndigheter plikter å bruke når visse brudd inntreffer. For eksempel skal autorisasjonen som CBAM-deklarant trekkes ved mer kvalifiserte brudd på vilkårene for autorisasjon, jf. artikkel 17 nr. 8. I slike situasjoner er det ikke naturlig å bruke tvangsmulkt.

Lovforslaget § 7 om tvangsmulkt vil suppleres av de øvrige bestemmelsene i forvaltningsloven § 51. Tvangsmulkt skal derfor fastsettes i enkeltvedtak, jf. § 51 første ledd. Mulkten kan fastsettes som en løpende mulkt eller som et beløp som forfaller ved hver overtredelse, jf. § 51 andre ledd første punktum. Tvangsmulkt påløper ikke dersom

etterlevelse blir umulig, og årsaken til dette ikke ligger hos den ansvarlige, jf. 51 andre ledd andre punktum.

Frist for betaling av påløpt tvangsmulkt vil bli fastsatt i vedtak om innkreving av tvangsmulkten. Renter for manglende betaling vil begynne å løpe dersom denne forfallsfristen oversittes, se forslag til § 9 om innkreving som er omtalt i kapittel 8.5.

8.8.6 Overtredelsesgebyr

Ansvarlig myndighet skal etter artikkel 26 nr. 1 i forordningen ilegge gebyr til CBAM-deklarant som bryter forpliktelsen til å levere tilstrekkelig antall sertifikater innen 31. mai hvert år, som svarer til utslippene fra produksjonen av CBAM-varer som ble importert året før. Ansvarlig myndighet skal også ilegge et gebyr til den som importerer CBAM-varer uten å være autorisert, jf. artikkel 26 nr. 2. Etter departementets vurdering er begge disse gebyrene i artikkel 26 å anse som overtredelsesgebyr i norsk rett, jf. forvaltningsloven § 43 andre ledd.

For å sikre en tilstrekkelig klar lovhjemmel til å ilegge overtredelsesgebyrene som følger av artikkel 26 er det i lovforslaget § 8 første ledd foreslått en hjemmel for å ilegge overtredelsesgebyr til den ansvarlige, herunder foretak, etter reglene i CBAM-forordningen artikkel 26.

Bestemmelsen i artikkel 26 regulerer ikke skyld og gebyret skal i utgangspunktet kunne ilegges ved konstatering av en overtredelse, uavhengig av om handlingen er begått med forsett eller uaktsomhet. Departementet bemerker at behovet for å innføre overtredelsesgebyr på tilnærmet objektivt ansvar imidlertid kun vil gjøre seg gjeldende i tilfeller hvor en godkjent CBAM-deklarant bryter forpliktelsen om å levere et tilstrekkelig antall sertifikater innen fristen hvert år – og ikke når noen importerer CBAM-varer uten å være autorisert. Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr på tilnærmet objektivt grunnlag foreslås derfor avgrenset til disse tilfellene. Se lovforslaget artikkel 8 annet ledd jf. lovkravet i forvaltningslovens § 46 første ledd.

Det følger av EU-domstolens praksis at en aktør likevel ikke kan ilegges et gebyr dersom manglende oppfyllelse skyldes force majeure, se blant annet sak C-203/12 Billerud. Ansvar vil dermed i praksis ikke være rent objektivt.

Bestemmelser om nærmest objektivt ansvar ved illeggelse av overtredelsesgebyr må være i samsvar med kravene til forholdsmessighet etter Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) jf. omtalen av skyldkravet for administrative foretakssanksjoner i Prop. 81. L (2021-2022) punkt 7.4. Departementet bemerker at den konkrete vurderingen av myndighetenes adgang til å ilegge overtredelsesgebyr i det enkelte tilfellet må vurderes opp mot EMK. I praktiseringen av artikkel 26 vil det derfor være viktig å følge med på utviklingen i EMK praksis.

I artikkel 26 nr. 4 er det stilt nærmere krav til ansvarlige myndigheter og gitt særlige saksbehandlingsregler ved illeggelse av overtredelsesgebyr, herunder klageretten.

Departementet vurderer at disse reglene harmoniserer med tilsvarende regler i forvaltningsloven og at de må suppleres av andre saksbehandlingsregler i forvaltningsloven, herunder lovens § 16 om forhåndsvarsel, jf. ny forvaltningslov § 42.

Foreldelsesfrist

Utgangspunktet er at foreldelse av krav som følge av vedtak om en administrativ foretakssanksjon reguleres av de alminnelige reglene i foreldelsesloven. I forarbeidene til forvaltningsloven fremgår det imidlertid at spørsmålet om foreldelse i slike tilfeller bør reguleres særskilt i den aktuelle særlovgivningen. CBAM-forordningen gir ikke regler om foreldelsesfrist i artikkel 26. Departementet foreslår derfor å fastsette nasjonale regler om foreldelse, jf. lovforslagets § 8 tredje ledd.

Departementet mener det er behov for en særskilt foreldelsesfrist for brudd på plikten til å levere CBAM-sertifikater, jf. artikkel 26 nr. 1. Siden gebyret er knyttet til manglende levering innen den årlige fristen, legges det til grunn at overtredelsen opphører når fristen utløper – altså 31. mai det aktuelle året. Foreldelsesfristen vil derfor begynne å løpe fra denne datoen.

I artikkel 19 nr. 4 fremgår det at Kommisjonen kan kontrollere om plikten er oppfylt i inntil fire år etter fristens utløp. For at norske myndigheter skal kunne følge opp slike brudd, også når de først oppdages etter fire år, foreslår departementet at overtredelsesgebyr kan ilegges i inntil fem år etter at fristen er utløpt. Dette gir rom for Kommisjonens kontroll og for at norske myndigheter kan vurdere saken og eventuelt sende et forhåndsvarsel om gebyr.

For illeggelse av overtredelsesgebyr etter artikkel 26 nr. 2, og andre overtredelsesgebyr som eventuelt ilegges med hjemmel i forskrift etter CBAM-loven, foreslås en foreldelsesfrist på to år etter at overtredelsen har opphørt. Dette er på linje med de tilsvarende regler i annen lovgivning under departementets myndighetsområde, se forurensningsloven § 80 fjerde ledd, bærekraftige produkter-loven § 2 tredje ledd og produktkontrollloven § 12a fjerde ledd.

Departementet foreslår presisert i loven at foreldelsesfristen avbrytes ved at tilsynsmyndigheten gir forhåndsvarsel eller fatter vedtak om overtredelsesgebyr.

Overtredelsesgebyr forfaller til betaling fire uker etter at vedtaket er truffet, jf. forvaltningsloven § 44 femte ledd første punktum. En lengre frist kan fastsettes i vedtaket eller senere, jf. § 44 femte ledd andre punktum.

8.9 Innkreving av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

Det er foreslått at innkreivingsmyndigheten under Skatteetaten, skal innkreve krav som oppstår etter CBAM, se lovforslagets § 10. Innkrevingen må følge lov om innkreving av statlige krav mv. (innkreivingsloven). Loven er vedtatt og skal etter planen i hovedsak tre i kraft 1. januar 2026. I lovforslaget er det tatt inn en bestemmelse om at renter løper fra forfall. Se kapittel 8.4.5 og 8.4.6 for omtale av når de ulike kravene forfaller.

8.10 Ikraftttredelse

Departementet foreslår i § 10 en bestemmelse om ikraftttredelse, hvor loven skal tre i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

9 Særlig om regulering av tollrelaterte forhold

Når CBAM blir en del av norsk rett, blir Norge en del av et felles CBAM-område. EU, Norge og Island har imidlertid fortsatt egne tollområder, med egen tollovgivning og nasjonale tollsystemer.

I Norge er det vareførselsregelverket som regulerer import til tollområdet, se kapittel 4.2. Ved import av CBAM-varer forholder aktører seg til de generelle bestemmelsene i vareførselsregelverket, som gjelder for all vareimport. I tillegg vil det være noen særskilte krav for CBAM-varer.

Ved innlemmelse av CBAM-forordningen i EØS-avtalen, må det gjøres tilpasninger i forordningen jf. omtalen i kapittel 6. Bestemmelser som viser til UCC, må vise til tilsvarende regler i Norge. I hovedsak innebærer det regler i vareførselsregelverket, eksempelvis om tollområdet og tollprosedyrer. Når det ikke finnes tilsvarende regler i det norske vareførselsregelverket, legges det primært opp til særskilt regulering med hjemmel i CBAM-loven.

9.1 Import av CBAM-varer

I Norge vil import av CBAM-varer foreligge når varene underlegges tollprosedyren overgang til fri disponering, jf. vareførselsloven § 4-1. Denne prosedyren tilsvarer EUs tollprosedyre «release for free circulation», jf. forordningens definisjon av import i artikkel 3 nr. 4.

9.2 Innenlands og utenlands bearbeiding

Når CBAM-forordningen viser til tollprosedyren for innenlands bearbeiding («inward processing» i UCC artikkel 256), skal dette forstås som en henvisning til tollprosedyren innenlands bearbeiding for industrivarer, jf. vareførselsloven § 4-7. Denne tollprosedyren har avvikende krav fra gjeldende tollprosedyre i EU som benyttes i CBAM-forordningen. Klima- og miljødepartementet og Finansdepartementet ser nærmere på problemstillingen.

CBAM-forordningen artikkel 6 nr. 4 viser til prosedyren for utenlands bearbeiding («outward processing»). I Norge har vi ikke en tilsvarende prosedyre. For varer som utføres fra tollområdet har Norge prosedyren utførsel jf. vareførselsloven § 5-9. Det legges opp til at det benyttes en eksisterende prosedyrekode i TVINN ved utførselsdeklarasjonen (dvs. en kode som angir hva deklarasjonen gjelder). Prosedyrekoden kan ved utførsel angi at CBAM-varen skal midlertidig ut av Norge for å bearbeides før den importeres tilbake som ferdig produkt. Kombinert med en prosedyrekode om gjeninnførsel etter utenlands bearbeiding vil det fanges opp at CBAM-varen har vært til midlertidig bearbeiding. Det legges opp til tilsvarende løsning med bruk av prosedyrekoder i TVINN for identifisering av returnerte varer.

9.3 Indirekte tollrepresentant

Vareførselsloven har ikke bestemmelser om indirekte tollrepresentanter («indirect customs representative»), som omtales i definisjonen av «importør» («importer») i CBAM-forordningen artikkel 3 nr. 15, og særlig i artikkel 5 om når en indirekte tollrepresentant skal være autorisert CBAM-deklarant.

For at Norge skal kunne speile løsningen med indirekte tollrepresentant, legges det opp til at CBAM-loven § 2 gir hjemmel til en forskriftsbestemmelse om bruk av representant som er autorisert CBAM-deklarant.

9.4 Ikke-preferensielle opprinnelsesregler

Etter forordningen er det EUs ikke-preferensielle opprinnelsesregler som skal legges til grunn for å avgjøre om importerte CBAM-varer har opprinnelse i tredjeland. Som følge av at CBAM-forordningen vil gjelde flere tollområder som helhet, er det nødvendig at Norge anvender de samme ikke-preferensielle opprinnelsesregler som EU for å avgjøre om en CBAM-vare har opprinnelse i et tredjeland. Gjennomføring av CBAM-forordningen i norsk rett vil dermed innebære at EUs ikke-preferensielle opprinnelsesregler speiles i forskrift til CBAM-loven, med anvendelse kun for CBAM. Gjennomføringen av CBAM vil ikke påvirke de preferensielle opprinnelsesreglene som gjelder i Norges frihandelsavtaler (se kapittel 4.2), eller de ikke-preferensielle opprinnelsesreglene som gjelder etter andre regelverk enn CBAM.

9.5 CN-koder

Tilpasningene til CBAM-forordningen legger også opp til at henvisninger til EUs tariffnomenklatur (CN) og CN-koder, skal forstås som henvisning til den norske tolltariffen og norske varenumre, jf. forskrift om klassifisering av varer. Samtidig legges det opp til at det utarbeides en oversikt over hvilke CN-koder som benyttes for de samme varene i EU.

9.6 EORI-nummer

Når det gjelder forordningens henvisninger til EORI-nummer, legges det opp til tilpasset bruk av norske organisasjonsnummer for norske virksomheter. Finansdepartementet vil følge opp nødvendige endringer i vareførselsregelverket.

9.7 Pliktsubjekt for import av elektrisitet

For rapportering av import av elektrisk kraft under CBAM, vurderer departementet behovet for å presisere i regelverket at det er Statnett SF som vil anses som CBAM-deklarant for import av elektrisk kraft til Norge. Det vil i den forbindelse vurderes om det er nødvendig med endringer i vareførselsforskriften.

9.8 Kontrollhemler

For de kontrolloppgaver som påhviler tollmyndighetene under CBAM-forordningen artikkel 25 nr. 1 (se kapittel 3.6.3), gir vareførselsloven nødvendige kontrollhemler til Tolletaten. Det vil være de ordinære kontrollhemlene i vareførselsloven kapittel 8 som anvendes for kontroll av deklarerings av CBAM-varer via ordinære tolldeklarasjoner.

Kontinentalsokkelen og økonomisk sone er utenfor EUs tollområde. Det er heller ikke omfattet av tollområdet slik det er definert i vareførselsloven § 1-2 annet ledd. I forslaget til underliggende rettsakt om varer som føres til kontinentalsokkelen og økonomisk sone er EUs tollmyndigheter gitt nødvendige kontrollhemler i rettsaktens artikkel 10. Det legges til grunn at kontrollbestemmelsene i artikkel 10 vil gjelde for norske tollmyndigheter dersom rettsakten tas inn i EØS-avtalen. Tolletaten har vurdert om det er behov for ytterligere kontrollbestemmelser for vareførsel til sokkelen og økonomisk sone, men det er ikke identifisert slikt behov på nåværende tidspunkt. Kontrollsamarbeid om import av varer

mellom EU, Island og Norge under CBAM anses å være hjemlet i EØS-avtalens protokoll 11 om gjensidig bistand i tollsaker. Videre vurderes bestemmelsene om taushetsplikt i vareførselsloven (§ 7-10 til § 7-13 og § 9-8) å ikke være til hinder for rapportering av deklarasjonsdata og deling av informasjon med Kommisjonen og ESA slik dette er regulert i CBAM-forordningen.

10 Økonomiske og administrative konsekvenser

CBAM-loven får økonomiske og administrative konsekvenser for norske aktører og myndigheter. Hvordan konsekvensene inntreffer aktørene avhenger av fremtidig utvikling av regelverket, adferdsendringer som følge av innføringen og dynamikken i markedene.

10.1 Konsekvenser for utslipp, produksjon og makroøkonomi

CBAM-forordningens påvirkning på aggregerte utslipp og produksjon i EU, og på EUs makroøkonomi har blitt analysert av Kommisjonen i deres konsekvensutredning¹⁹ av virkemiddelet, og for norsk økonomi av Statistisk Sentralbyrå (SSB) i en rapport fra 2022.²⁰ Innretningen på CBAM-forordningen i SSBs modellering er riktignok noe annerledes enn slik den er utformet i dag, og Kommisjonens konsekvensutredning har ikke tatt høyde for potensielle endringer som kan komme i regelverket.²¹ Kommisjonens konsekvensutredning og SSBs rapport gir likevel indikasjoner på hvordan innføringen av CBAM parallelt med utfasing av vederlagsfri tildeling av kvoter i EUs klimakvotesystem vil påvirke Norge.

Ifølge Kommisjonens konsekvensutredning, vil innføring av CBAM-forordningen sammen med utfasing av vederlagsfri tildeling av kvoter føre til en reduksjon i utslipp av klimagasser fra produksjon av CBAM-varer både innenfor og utenfor EU. I EU estimeres en utslippsreduksjon på 14 pst., mens utslippsreduksjonen i tredjeland estimeres til 0,3 pst. Konsekvensutredningen viser videre at produksjon av sement i EU vil reduseres med 1,4 pst. innen 2030, mens produksjon av gjødsel vil øke med 3,3 pst. Endringene i produksjon av aluminium, jern og stål er vurdert å være neglisjerbare. Dette indikerer at utslippene vil reduseres i EU uten at produksjonen flyttes til tredjeland.

SSBs analyse viser at utslipp fra norsk produksjon av CBAM-varer vil være omtrent 0,6 pst. lavere sammenlignet med et referansescenario der dagens tildeling av vederlagsfrie kvoter videreføres.²² Den samlede produksjonen av CBAM-varer i Norge anslås å være 0,4 pst. lavere i 2030. Dette tyder på at innføringen av CBAM-forordningen vil få liten effekt på produksjonsnivåer av CBAM-varer. Innføringen forventes også å ha svært liten påvirkning på makroøkonomien i Norge. Modelleringen viser at CBAM-forordningen forventes å føre til at BNP for Norge i 2030 er omtrent uendret sammenlignet med referansescenariet. Virkningene på import og eksport er samlet sett også små.

¹⁹ Commission staff working document (SWD/2021/643 final)

²⁰ «[EU's suggested carbon border adjustment mechanism Impact on Norwegian industries](#)» (SSB 2022).

²¹ Kommisjonen har blant annet signalisert at de vil presentere en løsning for produsenter av CBAM-varer i EØS-området som i hovedsak eksporterer CBAM-varer ut av EØS innen utgangen av 2025.

²² Siden utfasingen av vederlagsfrie kvoter vil skje uavhengig av om Norge innfører CBAM er ikke disse resultatene representative for effektene av loven isolert sett. SSB har ikke analysert situasjonen der EU innfører CBAM og ikke Norge.

10.2 Myndighetene

Gjennomføringen og forvaltningen av CBAM i norsk rett gir nye oppgaver til forvaltningen og det er identifisert et behov for økte ressurser. Klima- og miljødepartementet har identifisert et merbehov tilsvarende 3 mill. kroner til økte administrative kostnader over eget budsjett. Miljødirektoratet, Skatteetaten og Tolletaten tildeles oppgaver etter regelverket, og kostnadsanslag beskrives i kapittel 10.2.1 til 10.2.3. I tillegg kan det tilkomme kostnader knyttet til norsk påkobling av IT-infrastruktur administrert av Kommisjonen, herunder CBAM-registeret og salgsplattformen (Common Central Platform).

Et land er selv ansvarlig for salg av CBAM-sertifikater til CBAM-deklaranter etablert i landet. Det er foreløpig ikke avklart hvordan disse inntektene fordeles. Kommisjonen har foreslått at deler av inntektene skal finansiere virkemidler for å motvirke karbonlekkasje av CBAM-varer som eksporteres ut av EØS. Anslåtte inntekter fra salg av CBAM-sertifikater til norske CBAM-deklaranter starter på rundt 600 mill. kroner i 2027, og øker deretter til omtrent 900 mill. kroner i 2031. Inntektene speiler utgiftene til CBAM-deklaratene, og er nærmere beskrevet i kapittel 10.3.1 og i Vedlegg I. Staten får inntekter fra eventuelle overtredelsesgebyr, men det er usikkert hvor mange overtredelsesgebyr myndighetene vil utstede og hvor mye inntekter dette vil generere.

10.2.1 Miljødirektoratet

Miljødirektoratet er koordinerende myndighet for CBAM i Norge. Det innebærer å koordinere involverte myndigheter i Norge, og ha kontakt med andre EØS-land, Kommisjonen og ESA. I tillegg har Miljødirektoratet rollen som ansvarlig myndighet for kontroll av årlige CBAM-erklæringer, herunder oppfølging og sanksjonering av brudd på oppgjørsforpliktelsen.

Kommisjonen har et overordnet ansvar for å vurdere CBAM-erklæringene, og Kommisjonen vil varsle Miljødirektoratet dersom en CBAM-deklaratant ikke har avlevert erklæring eller de mener at det erklærte utslippstallet er feil. Miljødirektoratet vil også kunne igangsette undersøkelser på eget initiativ. De administrative konsekvensene knyttet til oppgaven er uklare ettersom omfanget av saker som oversendes fra Kommisjonen ikke er kjent. Miljødirektoratet vil kunne legge til grunn informasjon og vurderinger fra Kommisjonen i sin saksbehandling, se nærmere omtale i kapittel 8.8.1, noe som vil være ressursbesparende for forvaltningen. Dersom det i tillegg blir behov for at Miljødirektoratet gjennomfører kontroller på eget initiativ vil de administrative kostnadene øke. Konsekvensen for bemanning, kompetanse og IT-systemer avhenger av hvor mange brudd på regelverket som avdekkes, herunder hvor mange erklæringer som må vurderes på eget grunnlag av Miljødirektoratet. Det vil også være behov for å informere og veilede aktører med håndhevelse av CBAM.

Miljødirektoratet vil delvis kunne dra nytte av kompetanse som allerede finnes i organisasjonen til å forvalte CBAM, men må på noen områder opparbeide seg ny kompetanse. Det anslås at det vil være behov for rundt fem årsverk på lang sikt. Oppgavene

vil også kunne medføre enkelte IT-behov ut over dagens systemer. Det pågår en kartlegging av disse behovene og det kan dermed tilkomme investeringskostnader knyttet til dette.

10.2.2 Skatteetaten

Skatteetaten er ansvarlig for å behandle søknader om autorisasjon som CBAM-deklarant, samt tilbakekallelse av autorisasjon når vilkårene ikke lenger er oppfylt. Dette er en ny oppgave for Skatteetaten, og det må avsettes ressurser til oppgaven. Det inkluderer ressurser til søknadsbehandling, herunder klagebehandling, vurdering av eventuell tilbakekallelse av autorisasjon og samarbeid med relevante myndigheter. Det forventes at om lag 350 norske importører vil bli omfattet av CBAM, noe som er en reduksjon fra 8 000 etter at endringsforordningen om forenklinger ble vedtatt. Importørene må enten selv bli autorisert CBAM-deklarant eller benytte en autorisert CBAM-deklarant. Skatteetatens kostnader til disse oppgavene er forventet å være på om lag 14 mill. kroner i investering og 7 mill. kroner til forvaltning.

Skatteetaten vil også ha ansvaret for innkreving av ilagt tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. Innkrevingen vil bli håndtert på linje med andre innkrevingssopdrag Skatteetaten ivaretar.

10.2.3 Tolletaten

CBAM gir i utgangspunktet to hovedoppgaver til tollmyndighetene, jf. kapittel 3.6.3. For det første skal tollmyndighetene ikke tillate import av CBAM-varer av andre enn autoriserte CBAM-deklaranter. For det andre skal tollmyndighetene jevnlig og automatisk rapportere og levere opplysninger om import av CBAM-varer til Kommisjonen. For Norges del innebærer sistnevnte at det rapporteres på om lag 8 000 virksomheter, uavhengig om importørene har oversteget terskelverdien på 50 tonn eller ikke.

Tolletatens kontroller av om varen innføres av en godkjent CBAM-deklarant vil utføres når CBAM-varene underlegges tollprosedyren overgang til fri disponering. I tillegg vil det være behov for kontroller når CBAM-varer går til installasjoner og anlegg på kontinentalsokkelen. Norge har ikke tilgang til CSW-CERTEX som skal brukes for å automatisere deklarasjonskontroller i EU, og heller ikke maskinell tilgang til SURV som skal brukes for rapportering. På denne bakgrunn er det behov for å utvikle nødvendig systemstøtte i Norge som kan gjøre kontroller og rapportering mest mulig automatisk. Det vil medføre både investeringskostnader og varige forvaltningskostnader.

CBAM baserer seg på bruk av EORI-nummer. Norge er ikke en del av EUs EORI-system. Implementering av CBAM forutsetter at Norge kan ta i bruk en tilsvarende identifikator som anerkjennes av EU, og som kan benyttes for å identifisere virksomheter og la disse få tilgang til CBAM-registeret. En norsk løsning på EORI-nummer vil i praksis baseres på norske organisasjonsnumre. Denne løsningen må utvikles og driftes, og det må også avsettes ressurser til veiledning omkring registrering og forvaltning. Det vil derfor være behov for ressurser til investeringer, samt drift og forvaltning. Det vil også være behov for at norske aktører kan ta i bruk IT-systemer utviklet av EU for å autentisere og identifisere virksomheter (UMM&DS). Tilgang til dette kan medføre kostnader for Norge.

I tillegg til investerings-, og forvaltningskostnader for nødvendig IT-systemer, vil det være behov for ressurser til å manuelt følge opp avvik som oppdages ved Tolletatens kontroller, utføre opplæring og generell saksbehandling

10.2.4 Norsk akkreditering

CBAM krever at verifikatører av utslippsdata er akkreditert. I Norge vil dette utføres av Norsk akkreditering. Det medfører at Norsk akkreditering må utvide akkrediteringsordningen i tråd med CBAM, og opparbeide nødvendig kompetanse. Dette må være på plass før akkrediteringen kan behandles. Norsk akkreditering vil imidlertid trolig dra nytte av eksisterende kompetanse på akkreditering under klimakvotereguleringen. Etterspørselen etter norske verifikatører kan øke, noe som kan føre til flere akkrediteringssøknader.

10.3 Berørte aktører

Innføringen av CBAM vil ha positive og negative virkninger for ulike aktører i Norge. Virkningene er usikre og avhenger blant annet av priselastisiteten til forbruker, tilgang på lavutslippsalternativer og substitutter, tilpasninger hos leverandører og om regelverket fører til endringer i karbonpriser i tredjeland. Den største direkte effekten vil treffe de som importerer CBAM-varer over terskelverdien og som må betale for utslippene til produktene som importeres.

10.3.1 CBAM-deklaranter

CBAM-deklaranter vil få nye administrative oppgaver og økonomiske forpliktelser. Kostnadene er primært et resultat av at CBAM-deklaratene må betale for utslippene fra produksjonen til produktene som importeres, mens de administrative oppgavene knytter seg hovedsakelig til søknad om autorisasjon, årlig innsendelse av CBAM-erklæring og innlevering av CBAM-sertifikater.

Det er veldig vanskelig å på forhånd anslå kostnadene CBAM-deklaranter må betale for utslipp fra produksjon av CBAM-varene de importerer. Et grovt anslag er at kostnadene samlet vil starte på rundt 600 mill. kroner i 2027, og deretter gradvis øke til 900 mill. kroner i 2031 basert på en antakelse om at Norge får 350 CBAM-deklaranter.

Anslagene er basert på gjennomsnittlig utslipp fra alle CBAM-varer som ble importert til Norge fra 2020 til 2024, prisen på CBAM-sertifikater som legger Veyts futurespriser på klimakvoter til grunn, valutakursen mellom euro og norske kroner og et grovt anslag av andelen av utslipp som er oppgjørspiktig etter justering for tildeling av vederlagsfrie kvoter, jf. kapittel 3.4.3. Andelen av utslipp som er oppgjørspiktig påvirker særlig størrelsen på kostnadene. Ettersom regelverket for å beregne utslippsstandardene ("benchmarks") i CBAM ikke er publisert, er det vanskelig å beregne hvor stor andel av utslippene som blir oppgjørspiktige i innfasingen fra 2027 til 2033. Det er heller ikke mulig å angi hvor utslippseffektiv produksjonen av historisk importerte CBAM-varer har vært. Disse faktorene er i beregningene basert på antakelser om gjennomsnittlig utslippsfaktor for de importerte CBAM-varene og antakelser for CBAM-utslippsstandarder – og må anses som en grov forenkling.

Formålet med justeringen for tildeling av vederlagsfrie kvoter er å behandle like anlegg likt, dvs. at anleggene i tredjeland med en gitt utslippsintensitet får en CO₂-pris som tilsvarer den de ville hatt dersom de var lokalisert i EØS og omfattet av EU ETS. Slik blir en stor andel av utslippene til CBAM-deklaranten oppgjørsppliktige dersom utslippsintensiteten til anlegget i tredjelandet er høy sammenlignet med den CBAM-spesifikke utslippsstandarden. Hvis utslippsintensiteten til anlegget i tredjelandet derimot er lav, må CBAM-deklaranten svare sertifikater for en mindre andel av utslippene. CBAM-varene kan være produsert med en så lav utslippsintensitet at CBAM-deklaranten ikke må levere noen CBAM-sertifikater for utslippene fra produksjonen av CBAM-varene de har importert før justeringen for tildelingen av vederlagsfrie kvoter øker. Utfyllende informasjon om grunnlag og antakelser for anslagene kan ses i vedlegg I.

Tabell 1 – Anslag over årlige kostnader for CBAM-deklaranter. Tallene i tabellen er avrundet.

Anslag over totale kostnader for CBAM-deklaranter					
	2027	2028	2029	2030	2031
Anslåtte utslipp i CO ₂ -ekvivalenter fra importerte CBAM-varer	1 167 300	1 167 300	1 167 300	1 167 300	1 167 300
Anslått andel av utslipp som er oppgjørsppliktig etter justering for tildeling av vederlagsfrie kvoter	72 pst.	74 pst.	77 pst.	85 pst.	88 pst.
Anslått pris på CBAM-sertifikater i euro	72	74	77	80	83
Anslått valutakurs (euro til norske kroner)	11	11	11	11	11
Anslått fratrekk for karbonpris betalt i tredjeland	5 pst.	5 pst.	5 pst.	5 pst.	5 pst.
Anslåtte totale kostnader i mill. norske kroner	600	700	700	800	900

Det forventes at CBAM-deklaranter overfører deler av kostnaden på utslippene til sine kunder i form av økte priser. Dette kan føre til lavere omsatt volum av disse varene, avhengig av hvor prisfølsomme kundene er. Tilgang på lavutslippsalternativer og substitutter, tilpasninger hos leverandører, som f.eks. lavere priser på produktene og om regelverket fører til endringer i karbonpriser i tredjeland vil også påvirke den samlede økonomiske konsekvensen for CBAM-deklarantene. Konsekvensene er ikke utredet eller analysert nærmere.

Det vil også være administrative konsekvenser for CBAM-deklaranter. Aktørene må sette seg inn i relevant regelverk og innhente nødvendig informasjon før de søker om autorisasjon til Skatteetaten. CBAM-deklaranter må også beregne finansiell og operasjonell kapasitet, og

gjøre seg kjent med den tekniske innsendelsen av søknaden i CBAM-registeret. I tillegg må det påregnes ressursbruk knyttet til eventuell dialog med Skatteetaten i forbindelse med revurdering og tilbakekall av autorisasjonen. Det er rimelig å anta at noen CBAM-deklaranter vil bli omfattet av kravet om garanti og derfor får kostnader knyttet til dette, men det forventes at det blir et forholdsvis begrenset antall.

Videre må CBAM-deklaranter bygge kompetanse som kreves for å sende inn CBAM-erklæringer og kjøpe sertifikater slik at de har et tilstrekkelig antall på konto hvert kvartal. CBAM-deklaranter med erfaring fra EUs klimakvotesystem vil antakelig kunne støtte seg noe på opparbeidet kompetanse i organisasjonen.

Kostnaden CBAM-deklaranter må betale for sertifikater vil i all hovedsak tilsvare utslippene fra produksjonen av CBAM-varene justert for tildeling av vederlagsfrie kvoter, men annullering og tilbakekjøp av sertifikater kan føre til at CBAM-deklaranter må betale mer enn det utslippene skulle tilsi. Dette er fordi CBAM-deklaranter ikke får kompensasjon for sertifikatene som annulleres. CBAM-deklaranter har likevel mulighet til å bruke sertifikatene i to oppgjør, samtidig som de har anledning til å selge sertifikatene tilbake til staten. Det er derfor usannsynlig at CBAM-deklaranter lar sertifikater stå på konto til de annulleres. Det kan imidlertid ikke utelukkes at annullering av sertifikater vil forekomme.

Sannsynligheten for at sertifikater annulleres uten kompensasjon reduseres med endringsforordningen om forenklinger, se kapittel 3.5.2. Her økes grensen for hvor mye staten kan kjøpe tilbake fra CBAM-deklaranten til 50 pst. av innkjøpet av sertifikater fra året før CBAM-deklaranten må levere inn sertifikater. Selv om en CBAM-deklarant kan kjøpe mer enn 50 pst. av sertifikatbehovet, er det sannsynlig at sertifikatene i de fleste tilfeller enten kjøpes tilbake av staten eller brukes av CBAM-deklaranten til oppgjør i året etter at sertifikatene ble kjøpt.

Det er fortsatt uavklart hvordan gebyrfinansieringen av den felles salgspattformen som er vedtatt med endringsforordningen om forenklinger vil treffe norske CBAM-deklaranter (se kapittel 3.5.2).

Samlet sett forventes det at den administrative byrden til CBAM-deklaranter vil øke som følge av CBAM, og det kan forventes at det må settes av økte ressurser til å overholde forpliktelsene.

I forbindelse med import av elektrisitet åpner artikkel 5 nr. 4 i CBAM-forordningen for unntak fra autorisering dersom elektrisiteten allokeres gjennom eksplisitte auksjoner. Norge har imidlertid kun implisitte auksjoner under energiforvaltningen, og særregelen for eksplisitte auksjoner/kapasitetsallokeringer vurderes derfor å ikke være aktuell for norske forhold. Statnett SF er i Norge den som innfører elektrisitet ved å tildele overføringskapasitet via implisitte auksjoner og vil bli å anse som det eneste pliktsubjektet for innførsel av elektrisitet etter CBAM. Statnett vil derfor bli en CBAM-deklarant med forpliktelsene det medfører.

Det er usikkerhet knyttet til hvor mange overtredelsesgebyrer myndighetene må illegge. Departementet antar at det stort sett er større aktører som importerer minst 50 tonn CBAM-varer, og at disse har kapasitet til å overholde oppgjørsforpliktelsen.

10.3.2 Sluttbruker

Det forventes at CBAM-deklaranter overfører deler av kostnaden på utslippene knyttet til importerte CBAM-varer til sine kunder i form av økte priser. Dette vil trekke i retning av økte priser for sluttbrukere av hhv. CBAM-varer direkte eller av varer som benytter CBAM-varer som innsatsfaktorer i produksjonen. I hvor stor grad man vil se slik overvelting vil avhenge av markedsforholdene, og blant annet sluttbrukernes prisfølsomhet. Når det gjelder import av elektrisitet fra Storbritannia kan kostnadene av CBAM fra Statnett SF videreføres til øvrige aktører i kraftmarkedet og sluttbrukere på ulike måter. Dette må utredes nærmere.

10.3.3 Verifikatører

CBAM stiller krav til at utslipp knyttet til importerte CBAM-varer skal verifiseres av uavhengige og akkrediterte verifikatører. CBAM skaper derfor et nytt marked for verifikasjonstjenester og kan gi økte inntektsmuligheter for de akkrediterte verifikatørene.

Det er fortsatt usikkert hvordan CBAM vil slå ut for verifikatørene. I utgangspunktet krever regelverket at verifikatører utfører installasjonsbesøk i tredjeland, men det kan gjøres unntak dersom visse betingelser oppfylles, f.eks. dersom CBAM-deklaranter kun benytter standardfaktorer for å beregne utslipp. Disse betingelsene vil beskrives i underliggende rettsakt om akkreditering av verifikatører og verifikasjonsprinsipper, se kapittel 3.8, og det er derfor vanskelig å anslå hvor store ressurser verifikatører må avse til stedlige verifikasjonsbesøk.

I endringsforordningen om forenklinger fjernes kravet om verifikasjon når CBAM-deklaranter benytter standardfaktorer for å beregne utslipp. Utstrakt bruk av standardfaktorer kan derfor redusere etterspørselen etter verifikasjonsoppdrag betydelig.

10.4 Bedrifter i EUs klimakvotesystem

CBAM erstatter tildeling av vederlagsfrie kvoter for anlegg i EUs klimakvotesystem som et virkemiddel mot karbonlekkasje. Reglene for utfasingen av tildeling i kvotesystemet er innført i norsk rett i klimavoteforskriften, se nærmere om konsekvensene av dette i høringsnotat [av 6. oktober 2023 om forslag til endringer i klimavoteforskriften og miljøsikkerhetsforskriften](#). Anlegg som produserer CBAM-varer vil ikke motta vederlagsfrie kvoter for produksjon av CBAM-varer fra og med 2034. I Norge gjelder dette 18 anlegg som i gjennomsnitt fikk dekket omtrent 92 pst. av utslippene fra tildeling av vederlagsfrie kvoter i årene fra 2021 til 2023. Disse tallene gjelder for hele produksjonen ved anlegget, og all produksjon er ikke nødvendigvis produksjon av CBAM-varer.

I EU skal CBAM-deklaranter betale for utslipp fra importerte varer fra og med 2026, mens det legges opp til at CBAM først skal innføres i Norge fra og med 2027. Utfasingen av vederlagsfrie kvoter starter derimot i 2026, også for norske anlegg i EUs klimakvotesystem. Dette gjør at norske anlegg med produksjon av CBAM-varer mister 2,5 pst. av tildelingen av vederlagsfrie kvoter, samtidig som innførsel av CBAM-varer til Norge ikke vil få en kostnad før i 2027. I 2026 får derfor produsenter av CBAM-varer i Norge en konkurranseulempa for

salg av CBAM-varer i forhold til produsenter i tredjeland. Konkurransulempen gjelder bare for salg i Norge ettersom CBAM gjelder i EU fra 2026.

Innføringen av CBAM har som formål at alle CBAM-varer som omsettes i EØS-området har betalt den samme prisen på utslipp, og at anlegg med lik utslippsintensitet har betalt for en lik andel av utslippene. Dette skiller seg fra systemet med tildeling av vederlagsfrie kvoter, hvor de mest utslippseffektive anleggene belønnes. Som en konsekvens får de fleste anlegg en andel av de kvotepliktige utslippene dekket med vederlagsfrie kvoter, mens de mest utslippseffektive anleggene mottar flere kvoter enn de trenger for å gjøre opp for alle utslippene. For mange produsenter av CBAM-varer vil derfor utfasingen av tildeling og innføringen av CBAM kunne virke konkurranseutjevnerende, og kan ha en positiv effekt på konkurransekraften. Norske anlegg som fikk mer kvoter enn det utslippene skulle tilsi, vil miste et konkurransefortrinn i form av et overskudd av vederlagsfrie kvoter.

CBAM er bare konkurranseutjevnerende for varer som omsettes innenfor EØS-området. Dette er forskjellig fra tildeling av vederlagsfrie kvoter hvor anlegg i EØS-området får kvoter uavhengig av om produktet selges innenfor eller utenfor det indre marked. Innføringen av CBAM kan på den måten redusere kvotepliktige anleggs konkurransekraft i tredjeland ettersom anleggene mister den vederlagsfrie tildelingen uavhengig av om produktene omsettes i det indre marked eller eksporteres til tredjeland.

Alle varekategorier knyttet til CBAM-sektorene sement, gjødsel, aluminium, jern og stål er ikke inkludert i CBAM. Aluminiumsbransjen har for eksempel poengtert at skrapmetall av aluminium ikke omfattes av CBAM-forordningen.²³ Som en konsekvens vil ikke importører betale for utslipp for innførsel av omsmeltet aluminium. Samtidig må produsenter av gjenvunnet aluminium produsert i EØS-området betale utslippskostnaden på aluminium gjennom EUs klimakvotesystem. Dette gjør at prisen på innsatsfaktorene på sekunderaluminium blir høyere i EØS-området, noe som er konkurransevridende for omsmeltere i det indre markedet. Det er ukjent om tilsvarende utfordringer gjelder for andre CBAM-varer, men dette kan ikke utelukkes.

Før utgangen av 2025 skal Kommisjonen vurdere omfanget (blant annet nedstrømsprodukter) og foreslå tiltak mot karbonlekkasje for eksport av EU-produserte CBAM-varer.

²³[CBAM: Europe's low-carbon aluminium is threatened by a big loophole Hydro \(2024\) og New Study on CBAM Impact on Alumina & Scrap Markets Confirms CBAM Design Flaws \(European Aluminium / Rambøll \(2025\)\)](#)

Lovforslag

Forslag til lov om justering av karbonpris ved import av varer til EØS (CBAM-loven)

§ 1 Virkeområde

Loven gjelder når varer importeres til tollområdet som definert i vareførselsloven § 1-2 annet ledd, eller føres til en kunstig øy, en fast eller flytende innretning eller enhver annen struktur på norsk kontinentalsokkel eller i norsk økonomisk sone i den utstrekning disse områdene er tilstøtende tollområdet.

Loven gjelder også når den som er etablert i Norge importerer varer til andre tollområder i EØS-området, med unntak av Liechtensteins tollområde, eller fører varer til en kunstig øy, en fast eller flytende innretning eller enhver annen struktur i økonomiske soner eller kontinentalsokler som er tilstøtende andre tollområder i EØS-området.

§ 2 Mekanisme for justering av karbonpris (CBAM)

Alternativ 1

Forordning (EU) 2023/956 om opprettelse av en kabongrensejusteringsmekanisme (CBAM-forordningen), som inntatt i EØS-avtalen vedlegg [xx], gjelder som lov. Forordningen gjelder med tilpasningene som følger av vedlegg [xx], protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig, og med endringene som følger av forordning (EU) 2025/2083.

Kongen kan gi forskrift for å gjennomføre rettsakter som er vedtatt i medhold av CBAM-forordningen og som innlemmes i EØS-avtalen.

Kongen kan gi forskrift som er nødvendig for å supplere CBAM-forordningen og rettsakter gjennomført i medhold av CBAM-forordningen, herunder blant annet regler om ikke-preferensielle opprinnelsesregler for CBAM-varer og representant som er autorisert CBAM-deklarant.

Alternativ 2

Forordning (EU) 2023/956 om opprettelse av en kabongrensejusteringsmekanisme (CBAM-forordningen), som inntatt i EØS-avtalen vedlegg [xx], gjelder som lov. Forordningen gjelder med tilpasningene som følger av vedlegg [xx], protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Kongen kan gi forskrift om gjennomføring av endringer av CBAM-forordningen som vedtatt i forordning (EU) 2025/2083.

Kongen kan gi forskrift for å gjennomføre rettsakter som er vedtatt i medhold av CBAM-forordningen og som innlemmes i EØS-avtalen.

Kongen kan gi forskrift som er nødvendig for å supplere CBAM-forordningen og rettsakter gjennomført i medhold av CBAM-forordningen, herunder blant annet regler om ikke-

preferensielle opprinnelsesregler for CBAM-varer og representant som er autorisert CBAM-deklarant.

§ 3 Myndighet

Kongen fastsetter hvem som er ansvarlig myndighet etter loven og som fører tilsyn med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av loven overholdes.

§ 4 Tilsyn

Ansvarlig myndighet skal ha fri adgang til bygninger, transportmidler, lagre, innretninger eller områder hvor varer som er omfattet av denne loven befinner eller kan finne seg, eller som benyttes i næringsvirksomheten. Tilsyn kan også gjennomføres digitalt.

Ansvarlig myndighet kan kreve å få lagt frem og få granske dokumenter og annet materiale som kan ha betydning for deres oppgaver etter denne loven.

Ansvarlig myndighet kan undersøke, ta prøver av og kontrollere varer mv. som er, eller kan være, regulert i medhold av denne loven.

§ 5 Opplysningsplikt

Ansvarlig myndighet kan pålegge enhver som er involvert i import av CBAM-varer å gi opplysninger som er nødvendige for å utføre oppgaver som ledd i kontroll med vedtak etter denne loven. Første ledd gjelder likevel ikke for oppgaver som ledd i kontroll av vilkårene for å fatte vedtak om autorisasjon. Ansvarlig myndighet kan bestemme i hvilken form opplysningene skal gis.

Ansvarlig myndighet kan pålegge skatte- og innkreivingsmyndighetene å gi opplysninger uten hinder av taushetsplikt, for å utføre oppgaver som ledd i kontroll av vilkårene for å fatte vedtak om autorisasjon.

§ 6 Pålegg om retting

Dersom noen handler i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av §§ 2 og 5, kan ansvarlig myndighet gi pålegg om tiltak for å rette forholdet innen en bestemt frist.

§ 7 Tvangsmulkt

For å sikre at plikter etter loven eller i forskrift gitt med hjemmel i loven, eller enkeltvedtak gitt med hjemmel i loven eller i forskrift gitt med hjemmel i loven, blir gjennomført, kan ansvarlig myndighet fatte enkeltvedtak om tvangsmulkt til staten.

Tvangsmulkt kan fastsettes når overtredelse av loven eller enkeltvedtak i medhold av loven er oppdaget. Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den ansvarlige oversitter den frist for retting av forholdet som ansvarlig myndighet har fastsatt.

Tvangsmulkt ilegges den ansvarlige for overtredelsen. Er overtredelsen skjedd på vegne av et foretak, skal tvangsmulkten vanligvis ilegges foretaket som sådan.

§ 8 Overtredelsesgebyr

Ansvarlig myndighet kan ilegge den ansvarlige, herunder foretak, overtredelsesgebyr etter reglene i CBAM-forordningen artikkel 26 jf. § 2 første ledd.

Overtredelsesgebyr etter reglene i CBAM-forordningen artikkel 26 nr. 1 ilegges uten hensyn til skyld.

Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr etter CBAM-forordningen artikkel 26 nr. 1 foreldes fem år etter at overtredelsen har opphørt. Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr etter CBAM-forordningen artikkel 26 nr. 2 foreldes to år etter at overtredelsen har opphørt. Fristen avbrytes ved at ansvarlig myndighet gir forhåndsvarsel eller fatter enkeltvedtak om overtredelsesgebyr.

§ 9 Innkreving

Krav fastsatt med hjemmel i denne lov eller forskrift til loven, innkreves av Innkreivingsmyndigheten.

Det løper forsinkelsesrenter fra kravenes forfall og frem til betaling skjer. Renter skal beregnes med satsen fastsatt i medhold av lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd første punktum.

§ 10 Ikrafttredelse

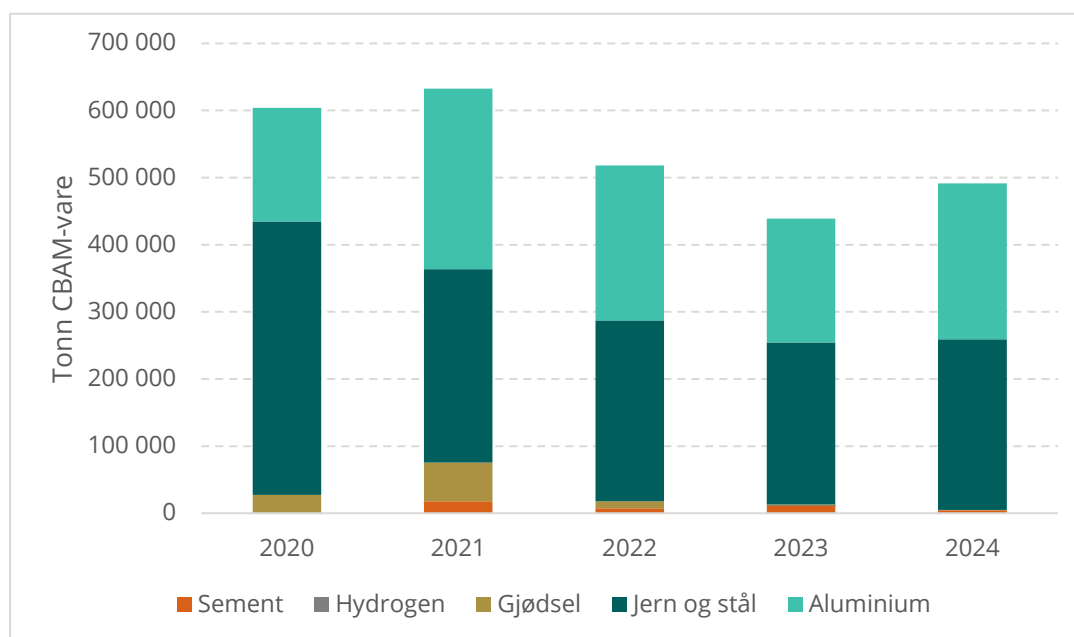
Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer.

Vedlegg I

Vedlegget beskriver datamaterialet og antakelsene som ligger bak kostnadsanslagene for CBAM-deklaranter i kapittel 10.3.1. Datavariablene er knyttet til hvor mye som importeres, hvor store utslipp som er knyttet til importvolumene, pris på CBAM-sertifikater, valutakurs fra euro til norske kroner og karbonpris betalt i tredjeland.

Volum

Hvor store mengder CBAM-varer som importeres til Norge varierer fra år til år. Hvorvidt varene vil omfattes av CBAM kommer videre an på verdien til de importerte varene eller hvor mange CBAM-deklaranter som importerer minst 50 tonn CBAM-varer årlig ved gjennomføringen av endringsforordningen om forenklinger (med unntak av hydrogen og elektrisitet som ikke omfattes av den nedre importgrensen). I perioden fra 2020 til 2024, importerte norske aktører mellom 450 000 og 650 000 tonn CBAM-varer hvert år fra leverandører utenfor EØS-området. Alle varegruppene som omfattes av CBAM importeres til Norge, men majoriteten av importen består av aluminium, jern og stål. Import av hydrogen forekommer, men er svært begrenset. Disse tallene dekker all import av CBAM-varer, foruten elektrisitet, og er derfor noe høyere enn det faktiske volumet som ville vært omfattet av CBAM. Det er likevel grunn til å anta at de er forholdsvis representative ettersom en grense på 150 euro er svært lav, og fordi grensen på 50 tonn er utformet for å dekke 99 pst. av utslippene. Norges import av CBAM-varer er oppsummert i figur 1.

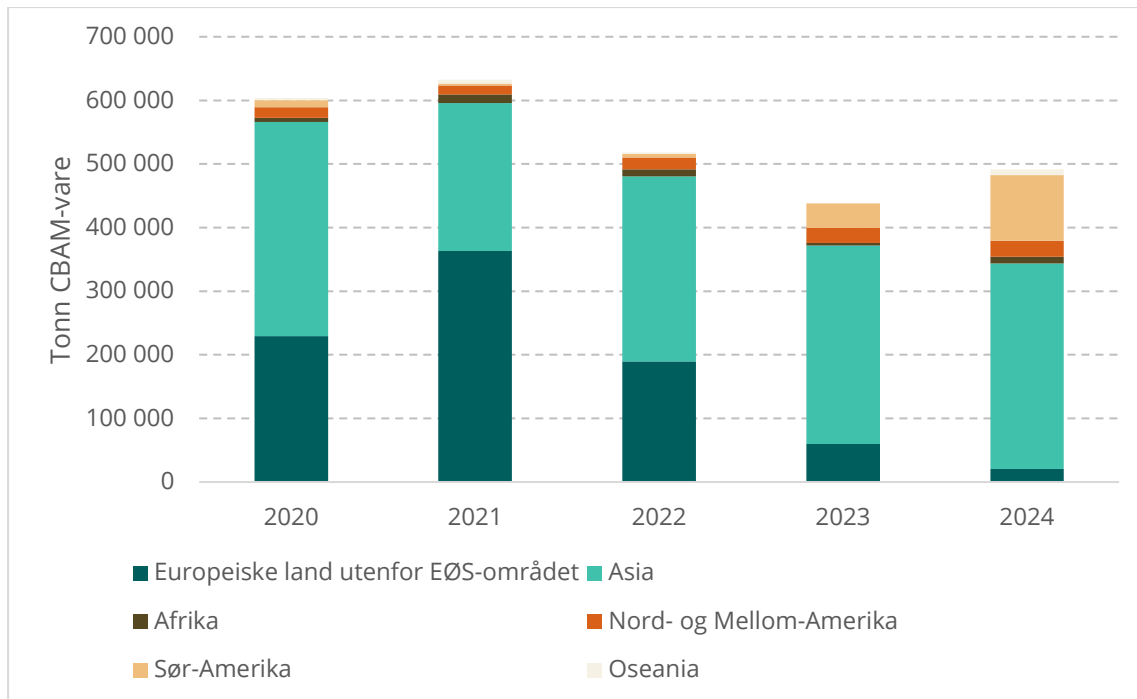

Figur 1 Importere CBAM-varer. Kilde: SSB

Figur 1 inneholder ikke informasjon om import av elektrisitet. Data for 2022 og 2023 tyder på Norge importerte begrensede mengder elektrisitet fra land utenfor EU, hvor kun import fra Storbritannia ville vært omfattet av CBAM. Norge importerte 1725 GWh i 2022 og 397 GWh i 2023. Dette utgjør en liten del av den totale norske importen av elektrisitet.

De siste fem årene har majoriteten av de importerte mengdene kommet fra Asia og europeiske land utenfor EØS-området. Importen fra europeiske land utenfor EØS har

riktignok gått markant ned etter 2021, mens importen fra Sør-Amerika har gått opp etter 2022. Dette skyldes i all hovedsak import av aluminium.

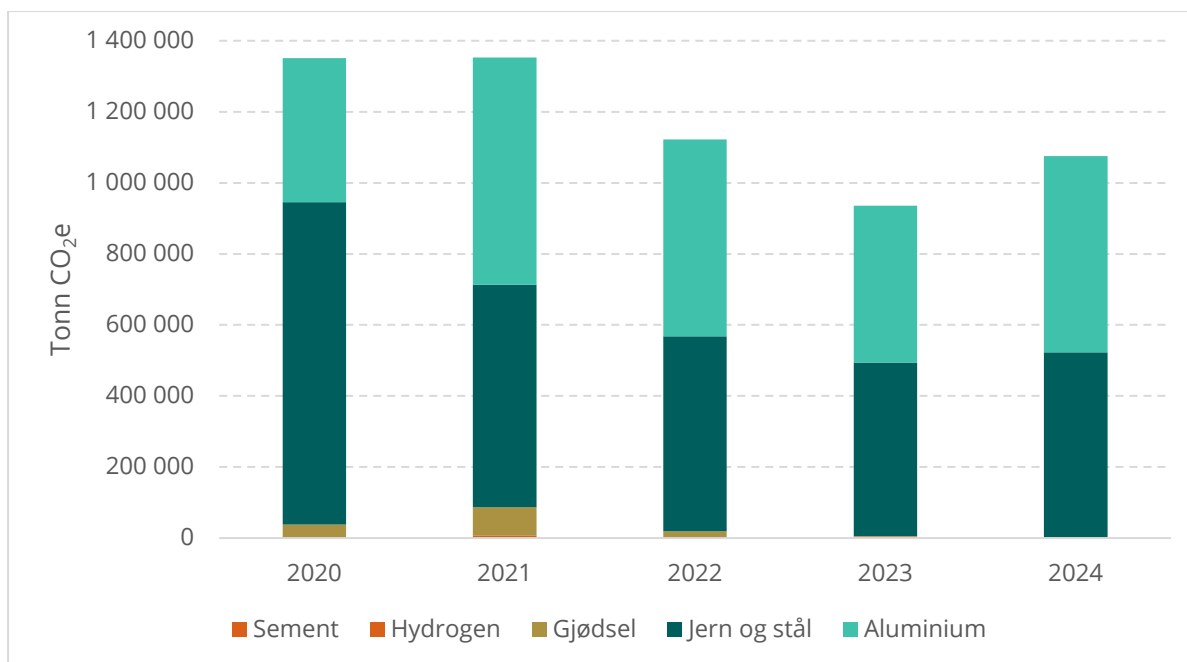

Figur 2- Oversikt over importerte CBAM-varer fordelt på verdensdel og år. Kilde: SSB

Utslipp

Det er utslippene til CBAM-varene som utgjør grunnlaget for hvor mange sertifikater en CBAM-deklarant må levere inn til oppgjør. Hvor mange tonn CO₂-ekvivalenter som slippes ut per tonn produsert vare, såkalt utslippsintensitet, varierer på tvers av anlegg, land og regioner.

De forhåndsdefinerte utslippsfaktorene har ikke blitt definert av Kommisjonen. Produsenter av varer har heller ikke rapportert faktiske utslipp, og det er derfor ikke mulig å si nøyaktig hvor store utslipp som er knyttet til import av CBAM-varer de siste fem årene. Kommisjonen har imidlertid utarbeidet foreløpige utslippsfaktorer for overgangsperioden som har vært gjeldende i EU fra 2023 til 2025. Disse utslippsfaktorene er basert på globale gjennomsnitt, og tar derfor ikke høyde for lokale og regionale forskjeller i utslippsintensitet.

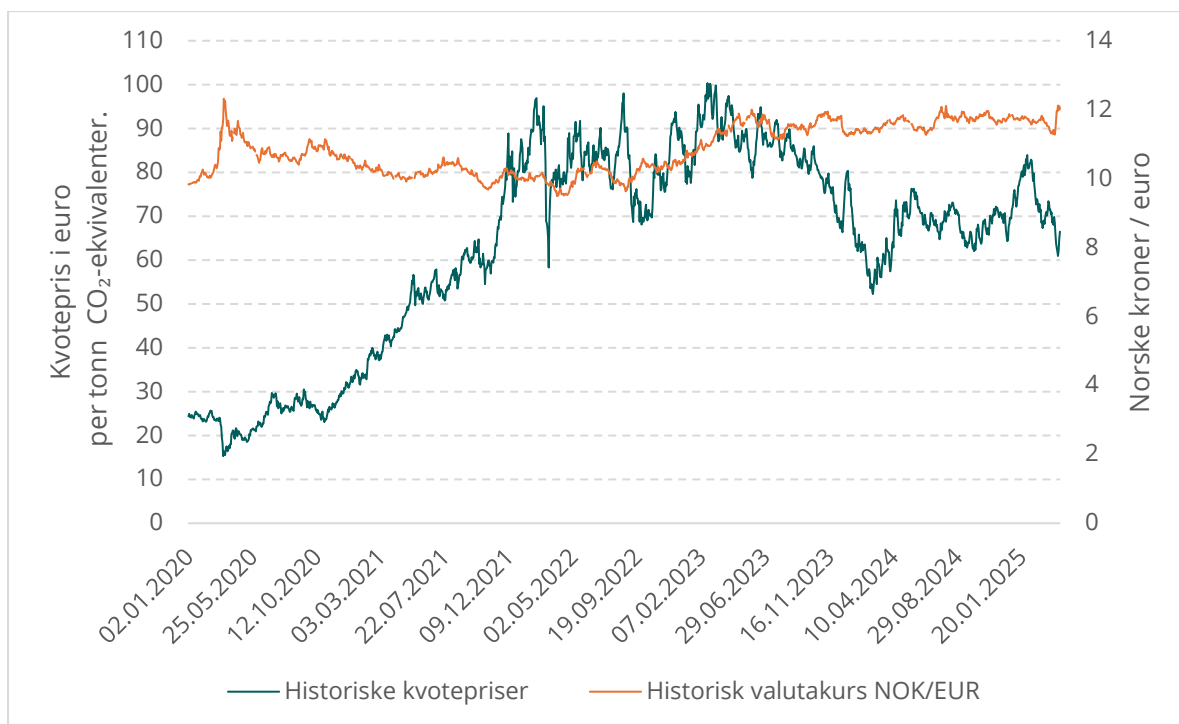

Figur 3 - utslipp fra CBAM-varer som er importert til Norge per år og varegruppe

Figur 3 viser hvor store utslipp som er forbundet med hver varegruppe fra 2020 til 2024. I denne perioden spenner de totale årlige utslippene fra rundt 940 000 til 1,35 mill. tonn CO₂-ekvivalenter. Hovedsakelig dreier dette seg om utslipp fra importert aluminium, jern og stål, som til sammen står for mellom 94 og 99 pst. av utslippene, avhengig av år. Utslipp fra importert elektrisitet fra Storbritannia utgjør marginale mengder hvor utslippene var på omtrent 265 tonn CO₂-ekvivalenter i 2022 og 59 tonn CO₂-ekvivalenter i 2023.

Pris på CBAM-sertifikater og valutakurs

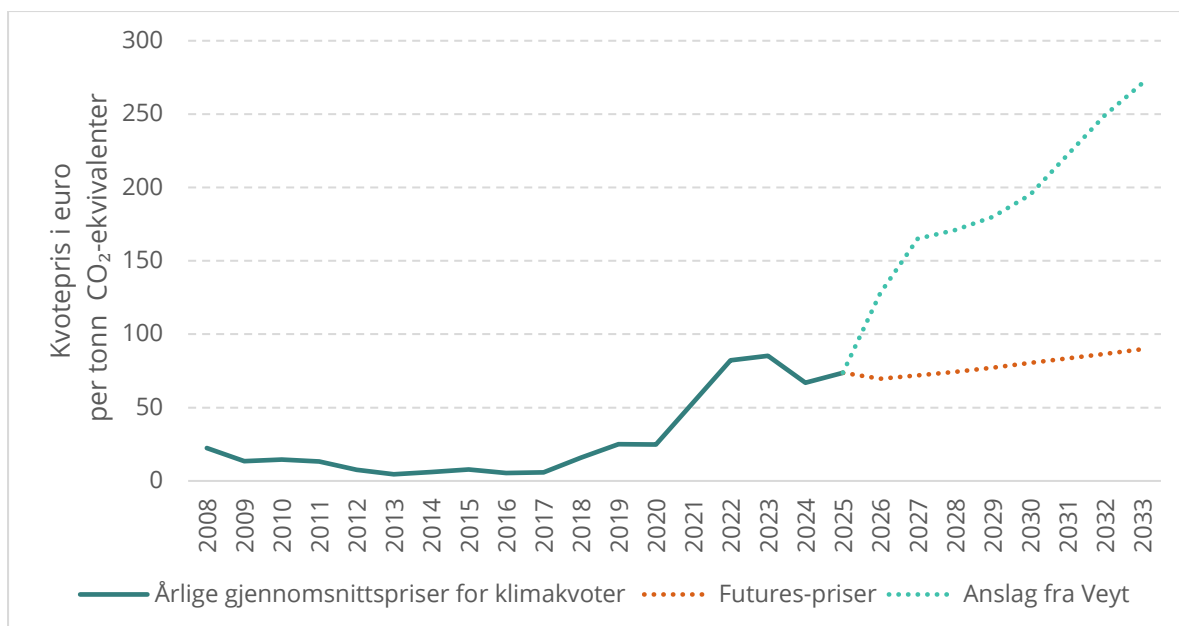
CBAM-deklaranter må levere inn ett sertifikat for hvert tonn med klimagassutslipp som har oppstått under produksjonen av den importerte CBAM-varen. Prisen på sertifikatene skal tilsvare den ukentlige gjennomsnittsprisen på klimakvoter i EUs klimakvotesystem, og følger dermed prisen på klimakvoter.

Figur 4 - historiske kvotepriser og valutakurser. Kilde: Veyt og Norges Bank

Som Figur 4 viser, har det vært store svingninger i kvoteprisen de siste fem årene, fra rundt 15 euro i 2020 til toppnivået på omtrent 100 euro i 2023. Etter lanseringen av EUs klimapakke «Klar for 55» i 2021, har prisen på klimakvoter beveget seg i sjiktet mellom 60 og 100 euro. Den fremtidige kvoteprisen er usikker, men det forventes at prisen vil stige ytterligere etter hvert som det blir færre kvoter tilgjengelig i markedet. Analysebyrået Veyt, som blant annet spesialiserer seg på karbonmarkeder, anslår at prisen på klimakvoter vil nå 270 euro i 2033.

CBAM-sertifikater vil selges på den sentraliserte salgsplattformen i euro. Dermed må norske CBAM-deklaranter også forholde seg til valutakursen mellom euro og norske kroner. De siste fem årene har den ligget mellom 9,5 og 12 kroner per euro, mens den i 2024 har vært på mellom 11 og 12 kroner. Den fremtidige valutakursen er usikker, og departementet har derfor lagt til grunn en flat valutakurs på 11 kroner per euro i beregningene av kostnadene for CBAM-deklaranter.

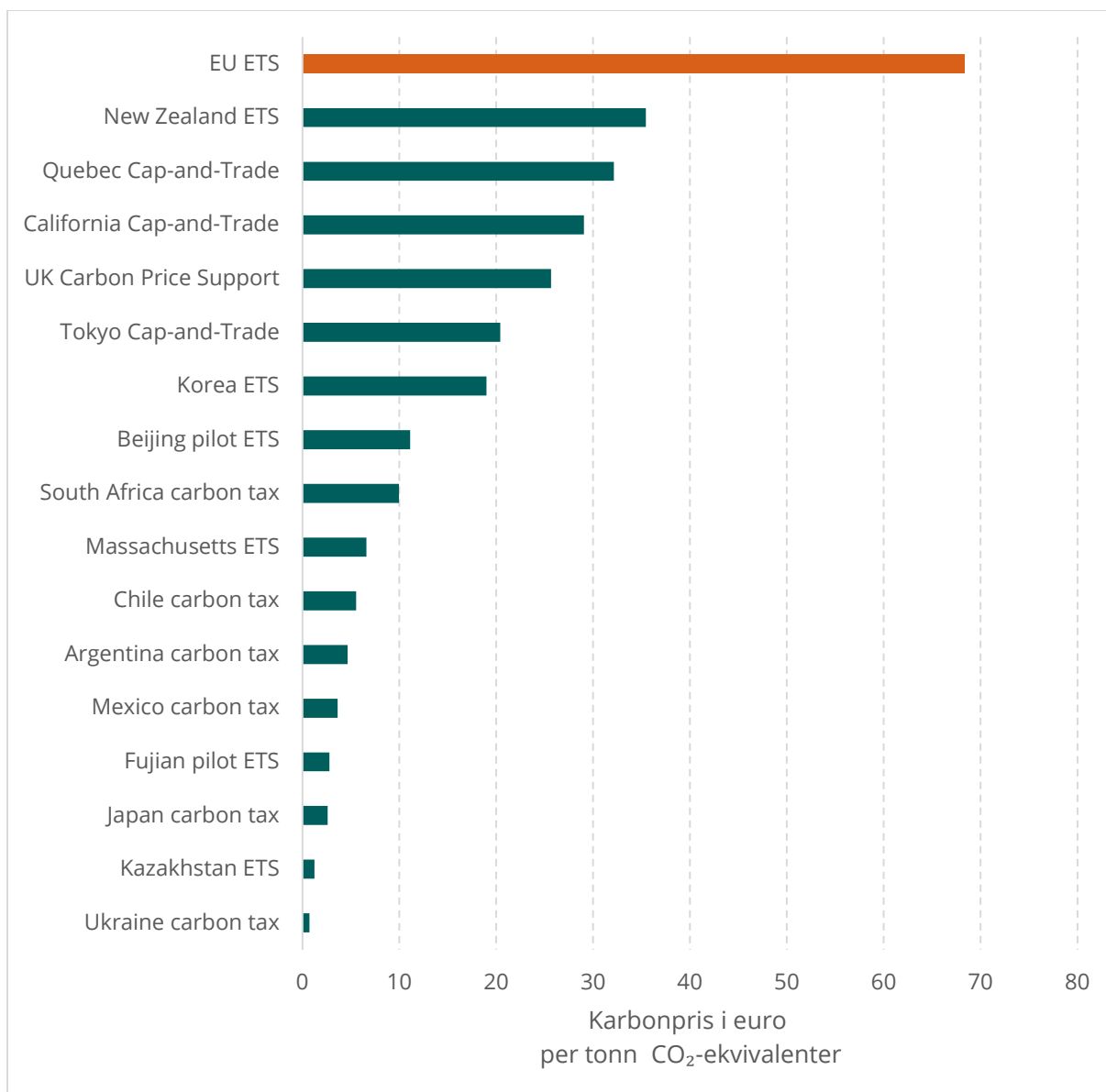
Figur 5 - Historiske kvotepriser og prisanslag. Kilde: Veyt

Karbonpris betalt i tredjeland

Dersom produsenten av en CBAM-vare har betalt en pris for utslippene før CBAM-varen eksporteres til EØS-området, kan CBAM-deklaranten trekke denne prisen fra kostnaden for de importerte CBAM-varene. Ifølge Verdensbanken finnes det 110 systemer for karbonprising i verden, og disse dekker omtrent 24 pst. av verdens utslipp. Mange land utenfor EØS-området har innført karbonprising, og det er sannsynlig at norske CBAM-deklaranter kan levere inn færre CBAM-sertifikater på grunn av at produsenten allerede har betalt en karbonpris for utslippene.

Det er mye usikkerhet knyttet til størrelsen på fratrekkene. Det finnes ingen sammenstilt oversikt over hvor mye anlegg i tredjeland betaler for sine utslipp, og pricing av klimagassutslipp er under konstant utvikling. Det er derfor vanskelig å si noe spesifikt om prisnivået på utslipp i tredjeland fremover i tid. På kort sikt er det likevel sannsynlig at fratrekkene blir moderate. Dette er fordi det fortsatt finnes mange land uten systemer for karbonprising og at prisen på klimakvoter i EUs klimakvotesystem har vært høyere i forhold til karbonpriser i andre land de siste fem årene.

Ifølge tall fra Verdensbanken, var den gjennomsnittlige karbonprisen i land og regioner utenfor EØS-området på omtrent 28 euro i 2024. Dette er omtrent 58 pst. lavere enn prisen på klimakvoter i EUs klimakvotesystem. Gjennomsnittet er imidlertid ikke vektet etter størrelsen på landenes produksjon, eller hvor mange CBAM-varer landet eksporterer til EØS-området. I tillegg er det sannsynlig at mange CBAM-varer som importeres til EØS-området ikke vil være omfattet av noen form for karbonpris. CBAM-deklaranter vil derfor kunne trekke fra langt lavere beløp i erklæringene. I beregninger av de totale importkostnadene for norske CBAM-deklaranter, har departementet lagt til et generelt fratekk på 5 pst. på grunn av karbonprising i tredjeland.

Figur 6 - Gjennomsnittlig karbonpris i euro (2020-2024) i utvalgte karbonprisingssystemer. Kilde: Verdensbanken og ECB

Andel av utslipp som er oppgjørspårlige

Forpliktelsen til å levere inn CBAM-sertifikater for utslipp innføres gradvis i parallell med utfasingen av tildeling av vederlagsfrie kvoter, se kapittel 3.4.3. Ettersom regelverket for å beregne utslippsstandardene («benchmarks») ikke er publisert, er det vanskelig å beregne hvor stor andel av utslippene som blir oppgjørspårlige i innfasingen fra 2027 til 2033. Det er heller ikke mulig å angi hvor utslippseffektiv produksjonen av historisk importerte CBAM-varer har vært. Beregningene i dette anslaget legger derfor til grunn at utslippseffektiviteten for hvert CBAM-produkt tilsvarer den globale gjennomsnittlige utslippsfaktoren som er tilgjengelig for hver produktkategori, mens CBAM-utslippsstandarder er beregnet som gjennomsnittet av maksimumsnivået av utslippsstandarder som vil gjelde fra 2026 til 2030 i EUs klimakvotestystem. Estimaten for andelen utslipp som er oppgjørspårlige er videre vektet etter hvor store utslipp som er importert via de forskjellige CBAM-varene fra 2020 til

2024. En slik vekting gjør at andelen utslipp som er estimert å være oppgjørspårligte for aluminium, jern og stål blir dominerende.

Å beregne oppgjørspårligte utslipp på denne måten tar ikke høyde for anleggsspesifikk utslippsintensitet eller CBAM-spesifikke utslippsstandarder, og metoden må derfor ses som en grov forenkling. For eksempel kan en CBAM-deklarant som importerer CBAM-varer fra et anlegg med bedre utslippseffektivitet enn de mest utslippseffektive produsentene i EUs klimakvotesystem slippe å levere inn sertifikater de første årene under CBAM, ettersom den oppgjørspårligte andelen av utslippene kan bli 0.

CBAM-vare	Gjennomsnittlig utslippsfaktor	CBAM-utslippsstandarder	Vekt
Sement	0,89	0,82	0,26 pst.
Hydrogen	10,40	8,85	0,00 pst.
Gjødsel	1,75	0,90	2,35 pst.
Jern og stål	2,02	0,54	52,96 pst.
Aluminium	2,70	0,86	44,43 pst.